

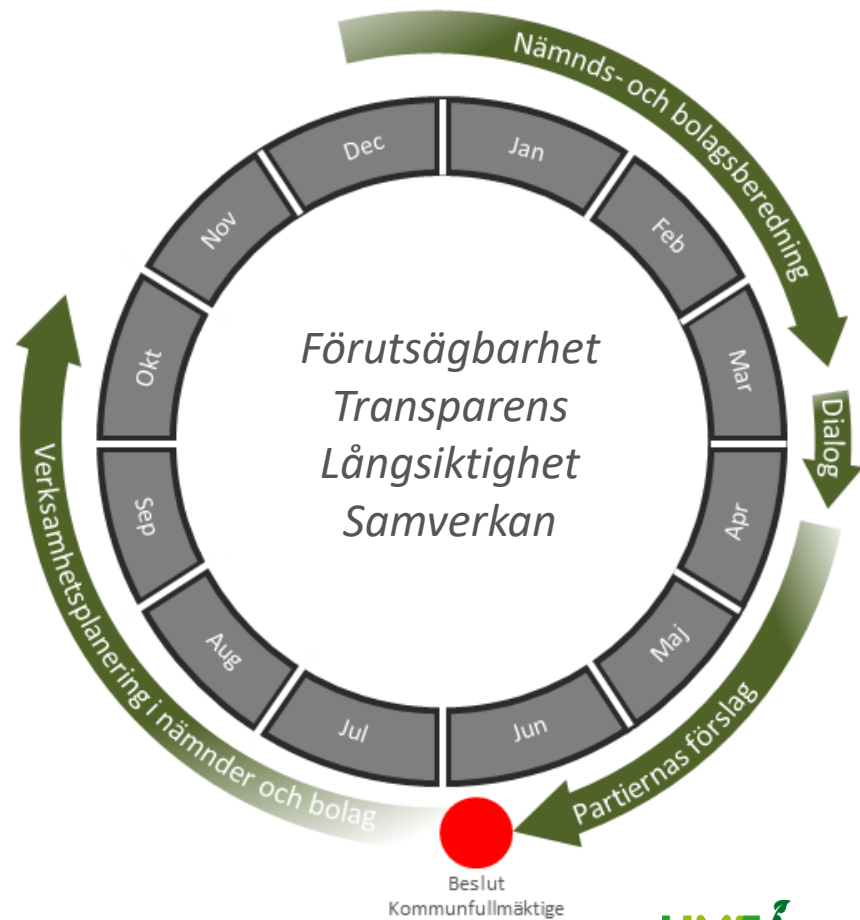
Nuläge och framtid

Presentation av planeringsförutsättningar 2026

Umeå kommuns planeringsprocess

Dan Gideonsson

Enhetschef styrning och samordning

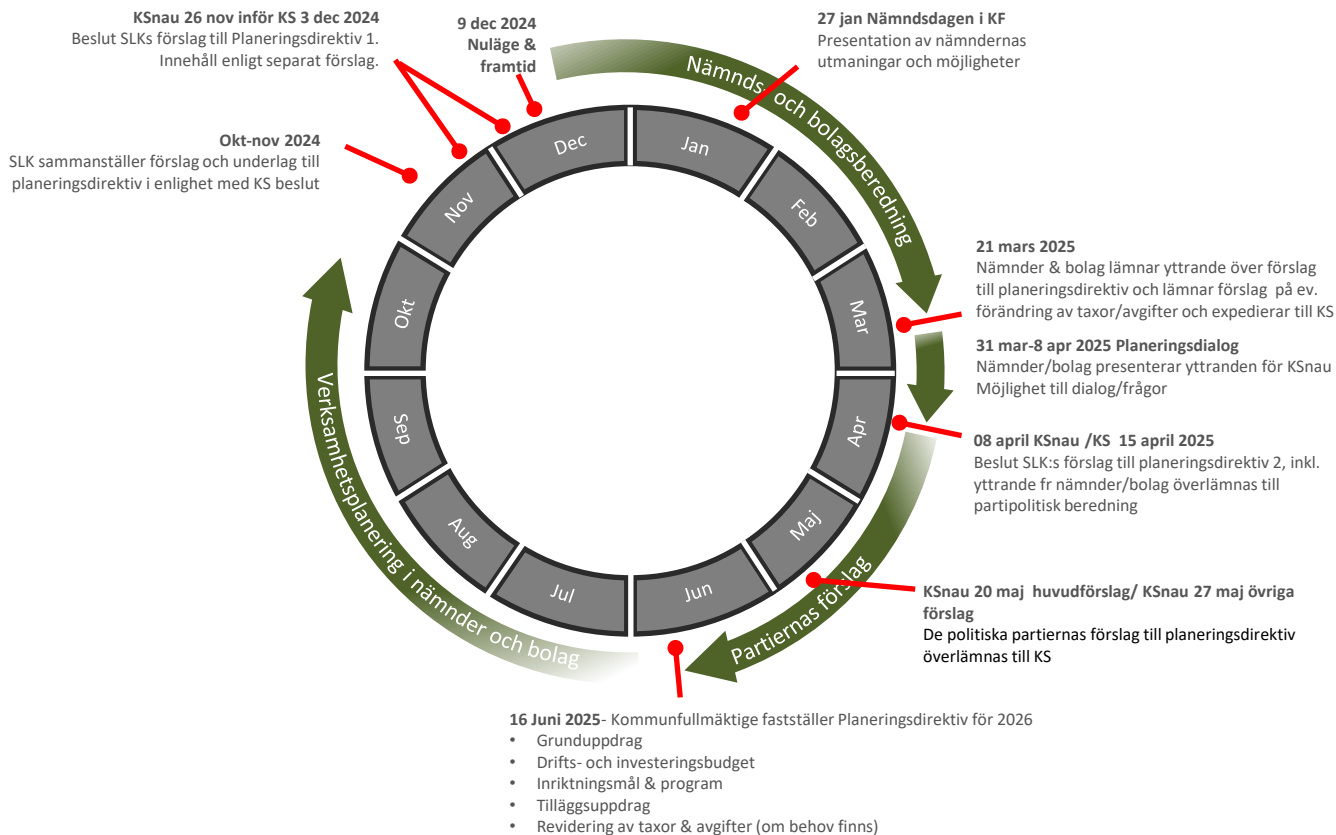
Utgångspunkter för Umeå kommuns planeringsprocess

Kommunfullmäktige fattade i mars 2020 beslut om riktlinjer för Umeå kommuns nya budget- och investeringsprocess. Den nya processen genomfördes för första gången 2021/2022

Umeå kommuns planeringsprocess är i enlighet med KFs riktlinje utformad för att:

- ge tid för analys, dialog och faktainhämtning
- utgå från prognos över tillgängliga medel
- öka fokus på nämnders och bolags grunduppdrag/ändamål
- främja effektiv användning av de medel kommunen förfogar över
- skapa förutsättningar för långsiktighet
- främja samordning mellan kommunens nämnder och de kommunala bolagen
- vara transparent och att vägval/beslut är spårbara i efterhand

Planeringsprocess inför 2026

SLKs förslag till planeringsdirektiv 2026

Innehåll

- Sammanfattning av prognoser & planeringsförutsättningar

Förslag till

- Ekonomiska ramar för budget 2026
- Grunduppdrag, driftbudget nämnder
- Inriktningsmål & program
- Tilläggsuppdrag

Bilagor

- Rapporter, analyser och prognoser
- Anvisning till nämnder & bolag

www.umea.se/planering

Nuläge inriktningsmål och program

Helen Nilsson, Exploateringsdirektör
Programansvarig chef - tillväxt

Mikael Brändström, Utvecklingsdirektör
Programansvarig chef – social hållbarhet och
klimatneutrala Umeå 2040

Inriktningsmål och program för Umeå

1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

3. Umeå ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Program för tillväxt

Program för social hållbarhet

Program för klimatneutralitet

Håll höjd – Programansvarig chef (efter samråd med programstyrgruppen) ska redovisa...

Går utvecklingen i rätt riktning?

1. Hur ser nuläge och trend ut?
Var går det åt rätt respektive fel håll?
2. Hur kommer det sig att utvecklingen ser ut som den gör?
3. Behöver kommunen göra mer, mindre eller annorlunda för att påverka utvecklingen i rätt riktning?

Nuläge - Program Tillväxt

Fokusområden i programmet för Tillväxt

1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer
2. Universiteten som tillväxtmotorer
3. Etableringar och företagens tillväxt

Lägesbild tillväxt

Sammanfattning från rapportering
perioden januari-augusti 2024

Summering

Planberedskapen för bostäder har förbättrats markant senaste tiden, men bostadsbyggandet ligger inte på de nivåer som behövs för önskad tillväxttakt – för närvarande till stor del på grund av konjunkturläget.

Umeå är en attraktiv plats att bo och leva på, men tydligare preciserade delmål för vad en större stad ska ”ha” skulle kunna leda till att Umeå tar ytterligare steg i attraktivitet.

En högre grad av samsyn krävs också kring hur tillväxten ska åstadkommas i en tätare stad och i vilka steg transformationen mot ett långsiktigt hållbart samhällsbyggande kan ske.

Arbetet med att ta tillvara på tillväxtpotentialen som universiteten ger bedöms ha rätt inriktning och fokus, men samtliga insatser skulle behöva utökas

Umeås företagstillväxt är god och arbetet med etableringar sker i god samverkan inom kommunkoncernen. På sikt bedöms dock mark och el bli begränsande faktorer vilket behöver adresseras.

Överblick

Trend

Lägesbild

Inriktningsmål 1

Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Fokusområden

Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Universiteten som tillväxtmotorer

Etableringar och företagens tillväxt

Mer arbete krävs

Mer arbete krävs

Bra! Mer av det vi gör!

Bra! Transformerings från stor stad till storstad

Mål - Inriktning och Program

Tabell 1 Översikt av Mål - Inriktning och Program

Mål	Delmål	Årets bedömning
Befolkningsmål	Umeå har 200 000 invånare år 2050	Delvis
Bostadsbyggande	I Umeå byggs 2 000 bostäder per år	Nej
Attraktiva livsmiljöer	I Umeå byggs attraktiva livsmiljöer för kommuninvånarna	Delvis
Universiteten	I Umeå är Universiteten tillväxtmotorer	Ja
Företagens tillväxt	I Umeå skapas goda förutsättningar för sysselsättning och företagande	Ja
Etableringar	I Umeå driver nya etableringar tillväxt	Ja

= Positiv förändring

= Oförändrad eller marginell skillnad

= Negativ förändring

I kolumnen "Lägesbild" anges hur nuläget bedöms. Bedömningen är antingen "Mer arbete krävs" eller "Enligt plan".

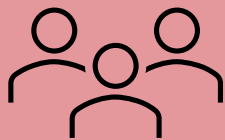
I kolumnen "Trend" har bedömning gjorts utifrån den statistiska förändringen. Även en tydlig positiv förändring (Grön) kan betyda att mer arbete krävs på grund av att förändringen är för långsam.

Umeå

OMSTÄLLNING PÅGÅR!

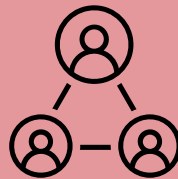
Umeås tillväxt de senaste 5 åren

+ 8 400
befolkning

+ 3 000
företag

+ 8500
arbetstillfällen

+ 4 500
bostäder

Tillväxt - rekommendationer

Kommunen och de kommunala bolagen behöver förtydliga sin "samplanering" av investeringar

Precisera och lyfta fram vad inom Attraktiva boendemiljöer som gör Umeå attraktivt

Stärka företagens förmåga att utvecklas efter inkubationsfasen genom insatser i den så kallade accelerationsfasen.

Utvecklingsanslaget bör ses över för att tydligare möta Umeås framtida utmaningar

Växla upp arbetet med att utveckla Universitetsstaden

Kunskapsunderlag för att skapa transparens kring vilka branscher Umeå kommun särskilt ska prioritera

Nuläge social hållbarhet

Fokusområden i programmet för Social hållbarhet

1. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta område
2. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv
3. Barns uppväxtvillkor
4. Boende och bebyggelsemiljö
5. Arbete och försörjning

Lägesbild social hållbarhet

Sammanfattning från rapportering
perioden januari-augusti 2024

Summering

Umeå kommun har en gynnsam position i arbetet med social hållbarhet. Övre Norrland, där Umeå är största stad, rankas av EU-kommissionen som en av de socialt mest hållbara regionerna i Europa i *European Social Progress Index*.

Sverige är även ett av de länder i världen med högst tillit mellan människor och Umeå ligger bra till i nationella mätningar. När tillitsgraden är hög märks det genom att fler deltar i påverkansprocesser som demokratiska val, föreningsliv och annat.

Stora skillnader i livsvillkor mellan medborgare riskerar å andra sidan att leda till minskad tillit. Förebyggande arbete är därför av högsta vikt för att bibehålla en hög grad av tillit i hela kommunen.

Eftersom kommunkoncernen inte har egen rådighet över allas vårt välmående och de sociala strukturerna, är det viktigt och nödvändigt att fortsätta arbete för ökat samarbete med alla samhällsaktörer.

Överblick

Trend Lägesbild

Inriktningsmål

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan utsatta områden

Mer arbete krävs

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Enligt plan

Fokusområden

1. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Negativ påverkan från organiserad brottslighet och våld i nära relation men framsteg i samverkansarbetet.

Mer arbete krävs

2. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Jämställdhetsarbetet pågår och är väl inarbetat. Behov av nya goda exempel för att ej tappa position.

Enligt plan

3. Barns uppväxtvillkor

Elever upplever minskade påverkansmöjligheter i skolan. Många ungdomar mår dåligt och är stressade.

Lägre andel barn i ekonomisk utsatthet än i riket, behöver bevakas.

Mer arbete krävs

4. Boende och bebyggelsemiljö

Den aktualiserade planeringsstrategin är antagen av KF.

Bostadsförsörjningen är utmanande, andelen barnfamiljer och unga som lägger en större del av inkomsten på boendekostnader har ökat.

Enligt plan

5. Arbete och försörjning

Positiv trend i arbetskraftsdeltagande.

Ökat antal avhopp från gymnasiet.

Utmaningar kvarstår men läget är gynnsamt.

Mer arbete krävs

● = Positiv förändring

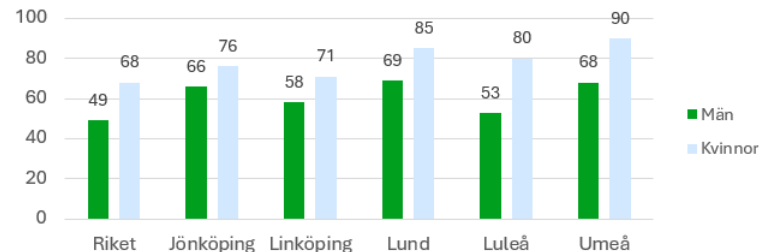
● = Oförändrad eller marginell skillnad

● = Negativ förändring

I kolumnen "Lägesbild" anges hur nuläget bedöms. Bedömningen är antingen "Mer arbete krävs" eller "Enligt plan".

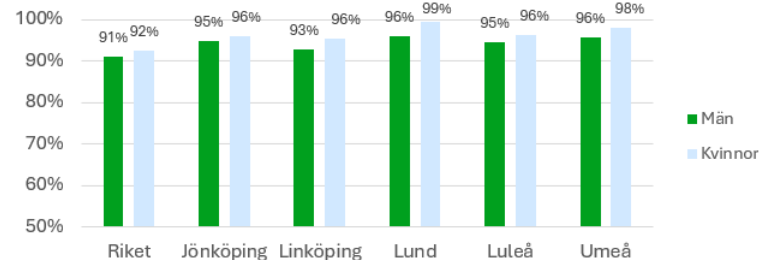
I kolumnen "Trend" har bedömning gjorts utifrån den statistiska förändringen. Även en tydlig positiv förändring (Grön) kan betyda att mer arbete krävs på grund av att förändringen är för långsam.

Figur 1. Sociala relationer och tillit - index 2023²

Källa: Tillväxtverkets beräkningar, baserat på uppgifter från MUCF och Fohm

Figur 2. Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel, 2023³

Källa: Medborgarundersökningen, SCB

Social hållbarhet - rekommendationer

För att möta den växande utmaningen med ungas psykiska ohälsa, särskilt bland tjejer, krävs ett förvaltningsövergripande samarbete.

Genom att bygga en gemensam förståelse för problemets komplexitet och erkänna bristen på vedertagna förklaringsmodeller kan vi skapa en enad problembild. Detta är en avgörande förutsättning för att möjliggöra samordnade och effektiva åtgärder

I juli 2025 planeras den nya socialtjänstlagen att träda i kraft, vilket innebär ett utökat ansvar för att förebygga behovet av ingripande och omsorgskrävande insatser.

Lagstiftningen ställer krav på utveckling av nya arbetssätt och ett stärkt samarbete över förvaltningsgränser. Ett exempel är området våld i nära relationer, där det gemensamma förebyggande arbetet behöver förstärkas för att möta de nya kraven.

Nuläge klimat

Fokusområden i programmet för Klimatneutrala Umeå 2040

1. Transporter
2. Bygg och anläggning
3. Energi, el och fjärrvärme
4. Cirkulär ekonomi
5. Övergripande insatser (tex klimatinvesteringsplan)

Lägesbild klimatneutrala Umeå 2040

Sammanfattning från rapportering
perioden januari-augusti 2024

Summering

Det är tydligt att omställning pågår men att takten behöver accelereras betydligt för att uppnå antagna klimatmål. Omställningen är samhällsekonomiskt lönsam och för att öka takten krävs arbete med både strukturella förändringar och förändrade beteendemönster.

Under perioden har Umeå utvecklat åtgärder och projektportföljer, vilket innebär samordnade projekt som tillsammans bidrar till att uppnå klimatmålen. Arbetet har skett i samverkan med olika aktörer och bygger på tidigare analyser av scenarier och konsekvenser. För att öka takten i omställningen behöver Umeå nu lägga större fokus på att prioritera, finansiera och genomföra dessa projekt och åtgärder.

Eftersom kommunkoncernen inte har egen rådighet över omställningen av samhällssystem behöver Umeå fortsätta sitt arbete med att öka samverkan och bygga partnerskap på alla nivåer, från lokala initiativ inom klimatfärdplanen till engagemang i internationella samarbeten som "Missionen för hundra klimatneutrala och smarta städer". Detta är avgörande för att uppnå stadens långsiktiga mål.

Överblick

Inriktningsmål 4

Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040

Fokusområden

Transporter

Bygg och anläggning

Energi, el och fjärrvärme

Cirkulär ekonomi

Övergripande insatser

Trend

Lägesbild

Mer arbete krävs

Mer arbete krävs

Mer arbete krävs

Mer arbete krävs

Mer arbete krävs

Mer arbete krävs

● = Positiv förändring

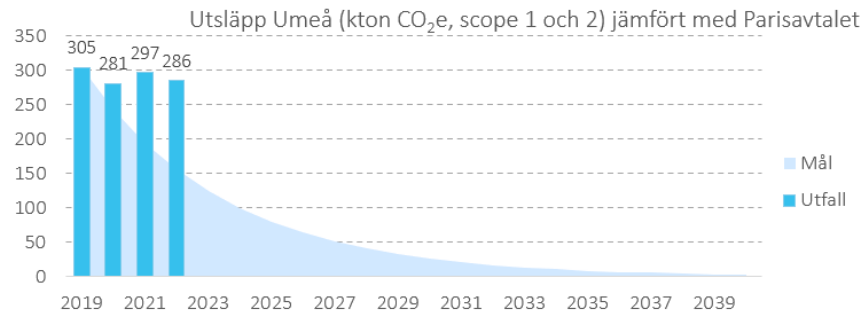
● = Oförändrad eller marginell skillnad

● = Negativ förändring

I kolumnen "Lägesbild" anges hur nuläget bedöms. Bedömningen är antingen "Mer arbete krävs" eller "Enligt plan".

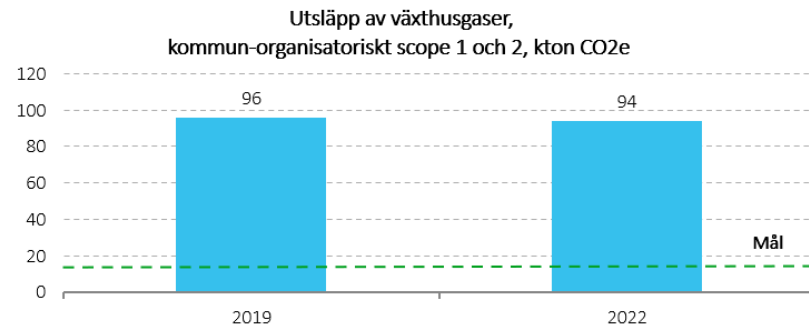
I kolumnen "Trend" har bedömning gjorts utifrån den statistiska förändringen från 2019 – 2022 och ur ett längre perspektiv där möjligt. Även en tydlig positiv förändring (Grön) kan betyda att mer arbete krävs på grund av att förändringen är för långsam.

Territoriella utsläpp

De sammanlagda utsläppen inom scope 1 och 2 i Umeå kommun uppgick år 2022 till 286 ton CO₂e. Det är en minskning jämfört med år 2021 men inte en minskning i den takt som Parisavtalet kräver. Vid en jämförelse av nationella emissionsdatabasens utsläppsdata har utsläppen i Umeå kommun minskat med 33 procent sedan 1990.

Kommunkoncernens utsläpp

Under 2019 och 2022 har det genomförts beräkningar på kommunorganisationens utsläpp inom scope 1 och 2. År 2019 stod kommunen för 96 kton CO₂e. År 2022 hade utsläppen visserligen minskat något, men inte i den takt som behövs för att nå målet om 14 kton CO₂e till 2025.

OMSTÄLLNING PÅGÅR!

Umeå

Utveckling av en marknadsplats för återbruk av byggmaterial

Delningspoolen på Ålidhem

Bostaden har startat upp en delningspool med cyklar, bilar och verktyg intill parkeringshuset på Magistervägen. Bilpoolen är öppen för alla att använda medan cyklarna och verktygen kräver ett medlemskap för att du ska kunna nyttja

OMSTÄLLNING PÅGÅR

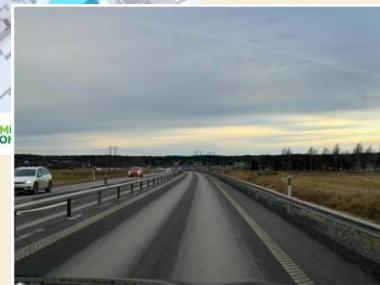
Umeå

Upab

Grönt parkeringsköp

Arbete med kartläggning av klimatpåverkan vid nybyggnationer samt implementera nya lösningar

Västra länken är äntligen öppnad – ringleden är nu komplett

Klimat - rekommendationer

Accelerera finansieringen av klimatinvesteringar och utveckla portföljstyrning

Utveckla en strategi för att hantera kvarvarande utsläpp

Förstärk arbetet med beteendepåverkan för att nå ett ökat hållbart resande och skapa effektivare resursanvändning

Främja synergieffekter från utveckling av infrastruktur och stadsutveckling

Prioritera det interna arbetet där kommunkoncernen har rådighet samtidigt som förutsättningar skapas för marknadsdriven utveckling

Prognos demografi

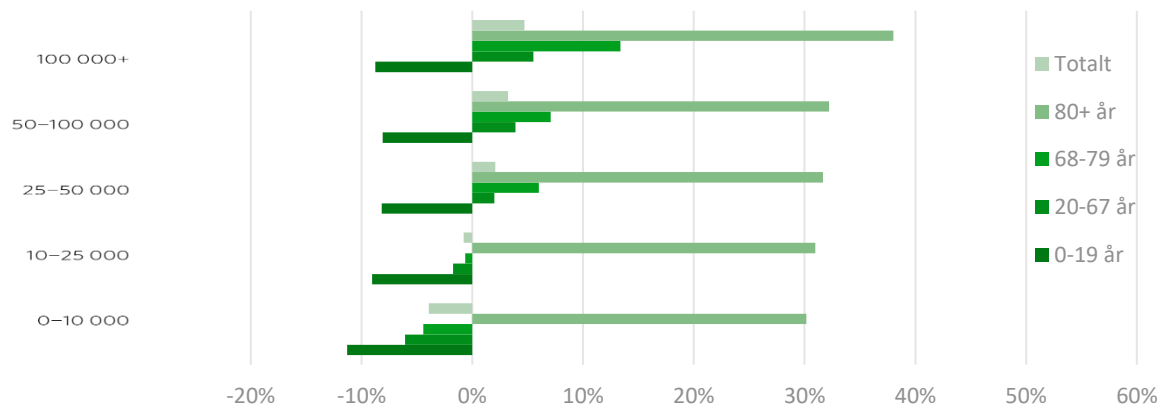
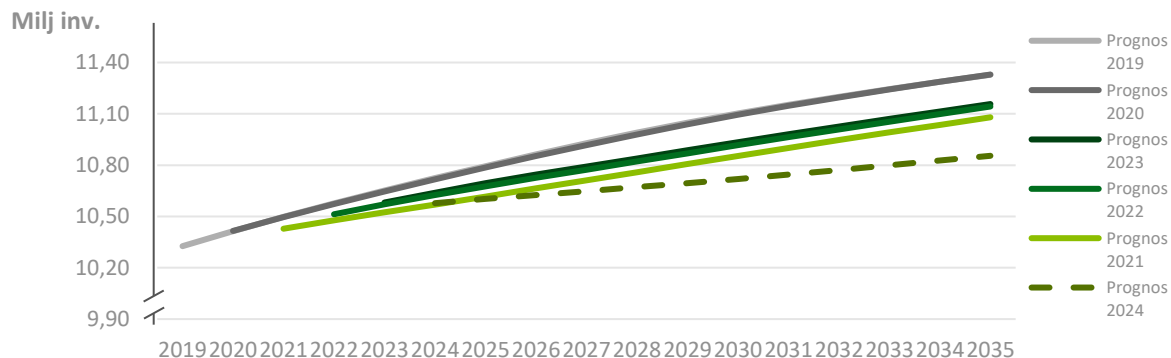
Daniel Levisson

Statistiker

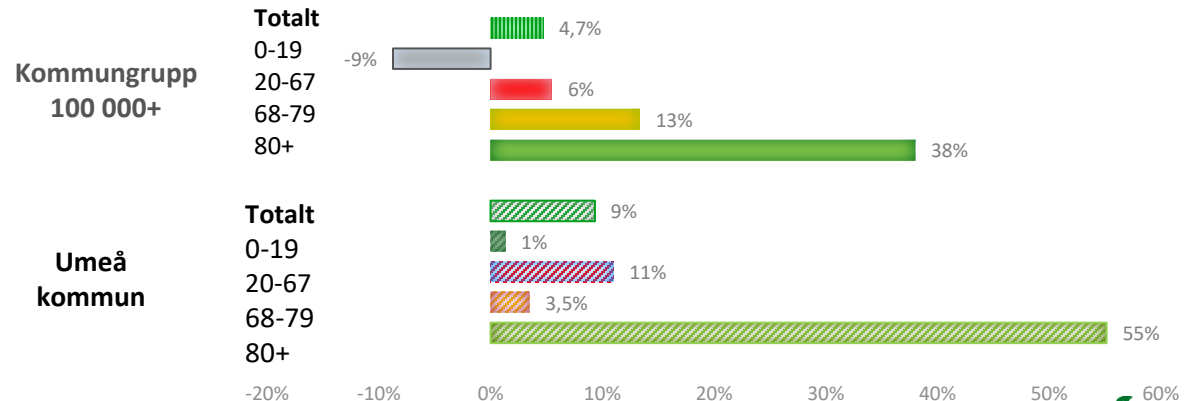
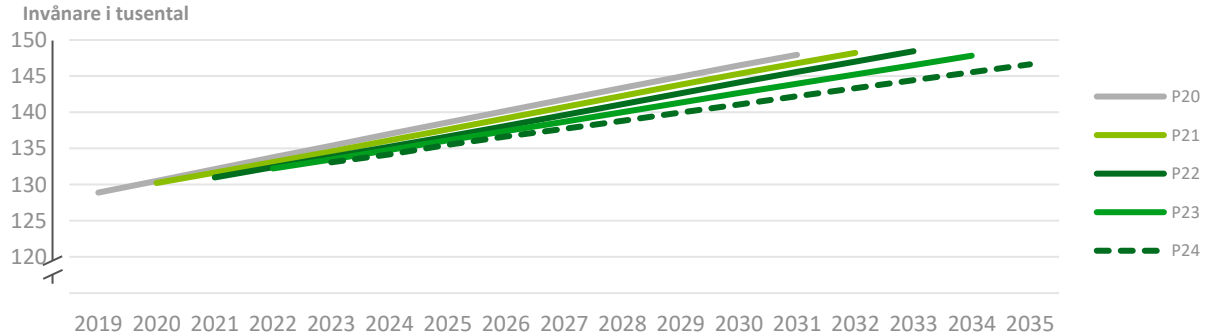
Demografi – LÄGRE MEN FORTSATT TILLVÄXT I SVERIGE

- Sverige förväntas växa långsamt.
- Fortsatt låg fruktsamhet och få födda barn.
- Minskad inflyttning från utlandet till Sverige.
- Andelen och antalet äldre ökar fram till år 2035 i Sverige i alla kommunstorlekar
- Antalet barn minskar i alla kommungrupper.

Demografi – LÄGRE TILLVÄXT ÄVEN I UMEÅ KOMMUN

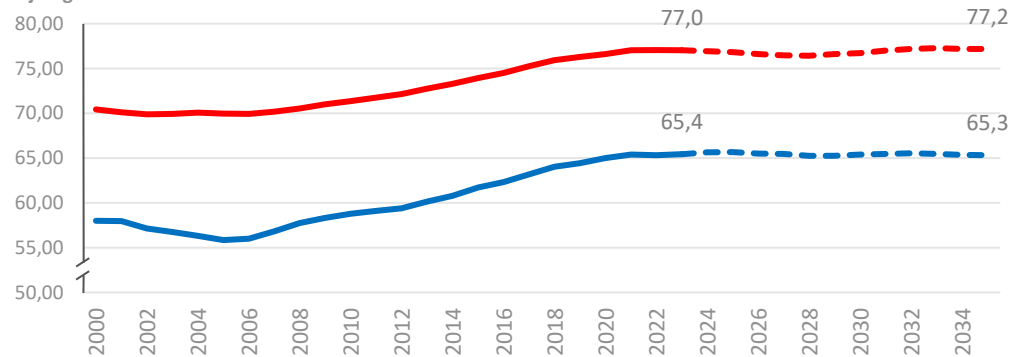
- Umeå fortsätter att växa, men i en lägre takt.
- Lägre fruktsamhet och därmed färre födda barn.
- Minskad inflyttning från utlandet till Umeå.
- Antalet barn ökar mer i Umeå än i vår kommungrupp.
- Antalet 80+ år ökar kraftigt.

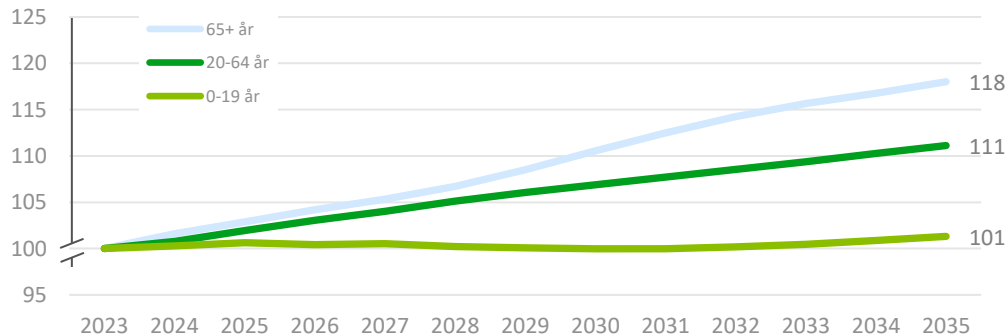
Demografi – I UMEÅ PLANAR FÖRSÖRJNINGSBÖRDAN UT

- I Sverige är försörjningsbördan 77,0 för år 2023. För år 2035 förväntas försörjningsbördan stiga marginellt till 77,2.
- Försörjningsbördan planar ut. Från dagens 65,4 till 65,3 år 2035.
- I Umeå ökar andelen äldre mer än gruppen i arbetsför ålder.
- Yngre ökar långsammare än antalet i arbetsför ålder.

Försörjningsbörda

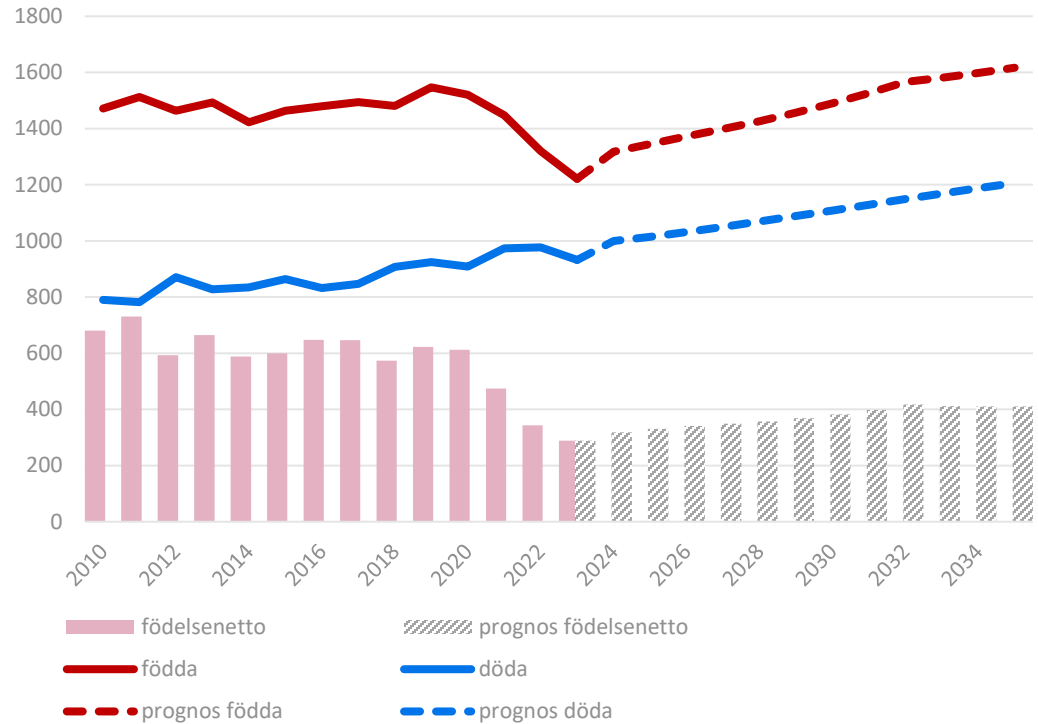

Indexerad utveckling
(år 2023 = 100)

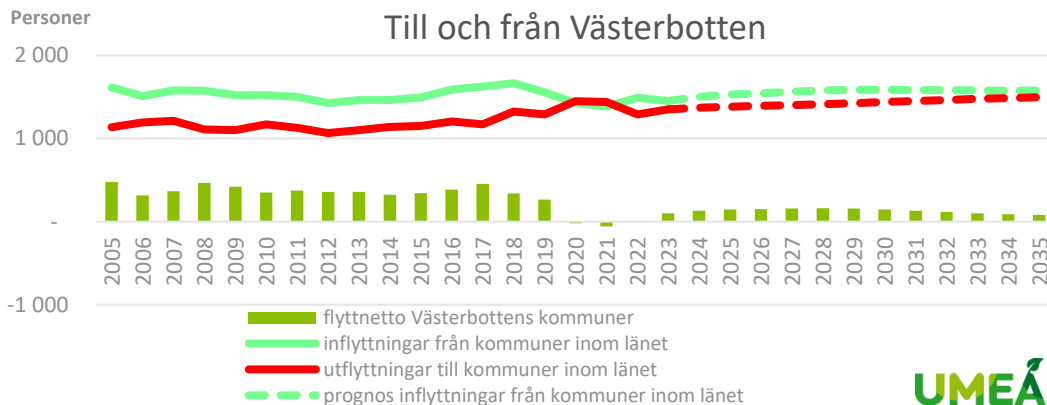
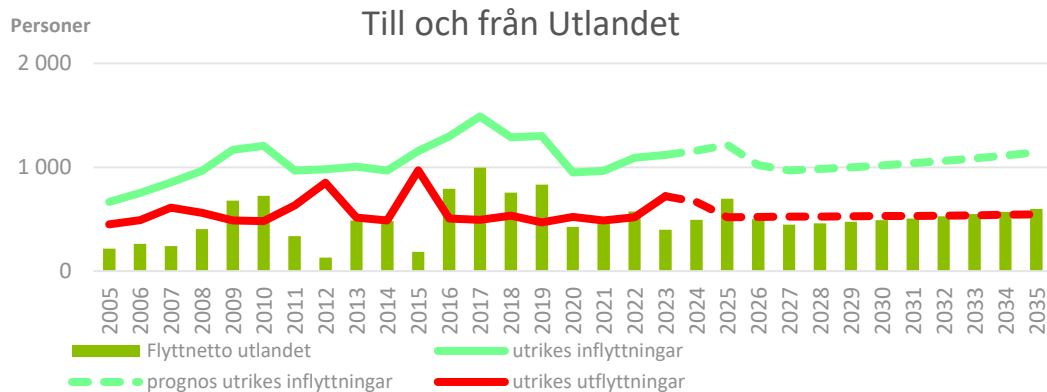
Demografi – DEN UNGA BEFOLKNINGEN DRIVER PÅ TILLVÄXTEN

- Umeås unga befolkning medför att fler föds än dör.
- Ungefär en tredjedel av kommunerna i Sverige har positivt födelsenetto.
- Nationella prognoser förutspår att fruktsamhetstalet och därmed även antalet födda kommer att fortsätta att minska.

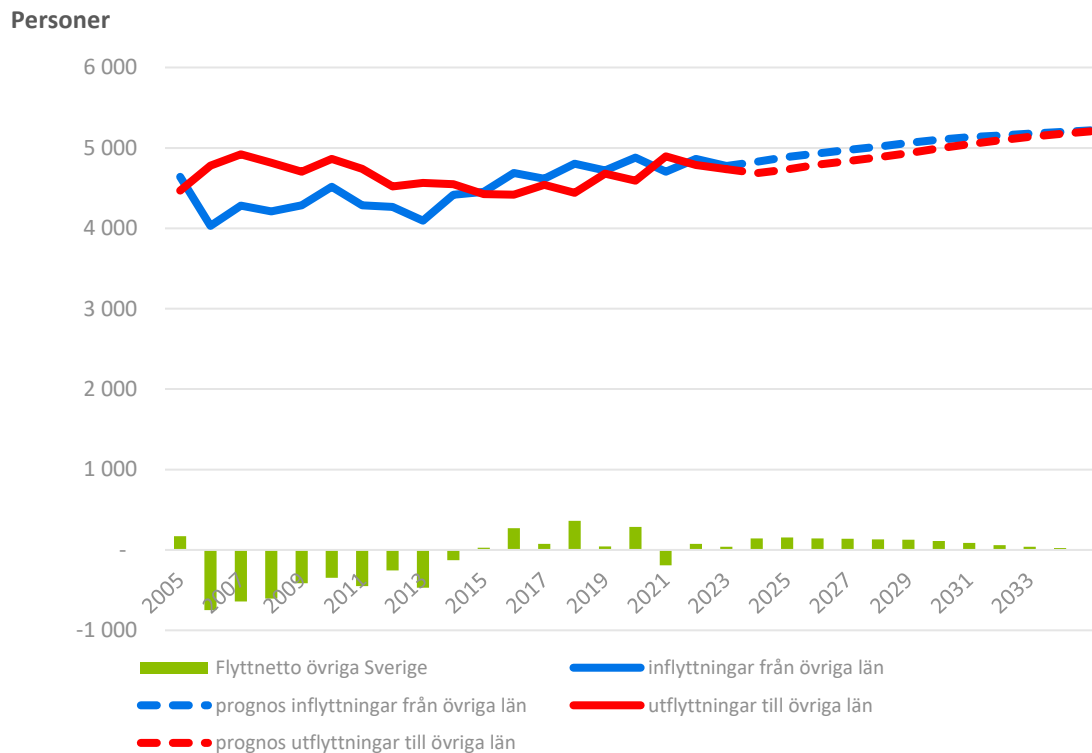
Demografi – KOMMUNEN BEROENDE AV STARKA FLYTTFLÖDEN

- Inflyttningen från utlandet fortsätter att minska.
- Förväntad inflyttning från utlandet än lägre framgent.
- Inflyttningen från övriga Västerbotten relativt stabilt över tid.
- Den framtida befolkningstillväxten kommer inte i huvudsak från utlandet eller Västerbotten.

Demografi – KOMMUNEN BEROENDE AV STARKA FLYTTFLÖDEN

- Tillväxten finns i inflyttning från övriga län.
- Den absolut starkaste flyttrelationen.
- Låga och lägre siffror än våra jämförelsekommuner.

Demografi – SAMMANFATTNING

Umeås befolkning fortsätter att stiga och vi en stabil utveckling av försörjningsbördan

Umeås unga befolkning bidrar till tillväxten genom att det föds fler än det dör varje år

Antalet födda är fortsatt lågt!

Flyttflödena från utlandet och det egna länet bromsar in.

Potentialen finns i den stora flyttströmmen från övriga län.

Prognos näringslivs- konjunktur

Peter Juneblad

Näringslivsdirektör

Näringslivskonjunktur

- Svårbedömt men fortfarande lågkonjunktur,
- Bedömd ökad privatkonsumtion som gynnar handel.

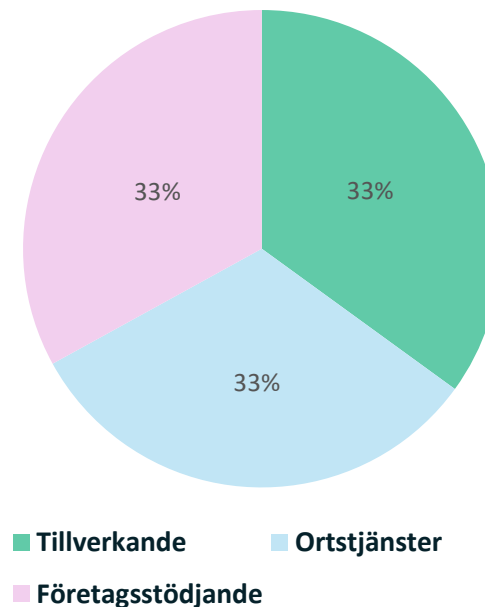
Norrlandsfondens
konjunkturbarometer

Umeå – Fortsatt stark arbetsmarknad

Nettotillväxt arbetstillfällen jämförelsekommuner 4 år

Västerås	9,2%	6 961
Linköping	7,7%	6 448
Umeå	7,7%	5 341
Örebro	7,6%	6 500
Uppsala	7,4%	8 121
Norrköping	6,3%	4 348
Lund	6,2%	4 586
Jönköping	5,9%	4 604
Helsingborg	4,0%	3 004
Sundsvall	2,5%	1 307

Branschbredd

Umeås förutsättningar för fortsatt tillväxt är goda (och i topp i Sverige)

Sveriges framtidskommuner

Rankingresultat 2024

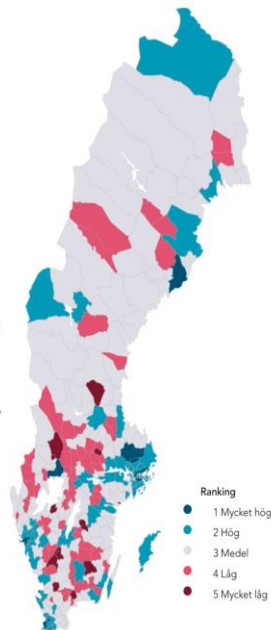
De högst rankade kommunerna i mätningen är

1. Nacka
2. Uppsala
3. Sundbyberg
4. Lidingö
5. Täby
6. Knivsta
7. Stockholm
8. Sollentuna
9. Vellinge
10. Umeå

Totalt bedöms 76 procent av landets kommuner ha medelgoda till mycket goda tillväxutsikter. Nacka kommun tar hem förstaplats i årets ranking, med ett snittbetyg på 4,33. Detta följs av Uppsala (4,25) och Sundbyberg (4,14). I botten hamnar Uppvidinge med snittbetyget 1,0 följt av Gnosjö (1,11) och Oxelösund (1,25).

Se hela rankingen och betygen för alla kommunerna längst bak i rapporten.

dun&bradstreet

NEWSEC MARKENKÄNSRAPPORT FRAMTIDENS TILLVÄXTMARKNADER

Kommuner och analys av kommunstyrka

Val och ranking av kommuner

De 29 undersökta kommunerna är ursprungligen utvalda efter befolkningstorlek. I föregående ranking har Järfälla lagts till i och med att kommunen nu ingår bland de 29 största sett till befolkningstorlek. Kommunen som fallit ned till den 29:e största sett till befolkningstorlek är Luleå och framöver rankar således Newsec de 29 största kommunerna i Sverige. I rapporten redovisas kommunerna för sig och rankas med hjälp av utvalda tillväxtfaktorer. Rankingens och kommunstyrkans för år 2024 redovisas i tabellen till höger. De röda och gröna pilarna visar om kommunen stigit eller sjunkit i placering från den föregående rankingen. Grön pil anger en högre placering och en röd pil en lägre placering. Kommuner utan pil behåller samma plats som i tidigare ranking. Har många platser kommunerna stigit och fallit bortser från att tillkottet av en kommun i rankingen.

Kommun	Kommunstyrka	Ranking
Stockholm	8,8	1
Göteborg	8,4	2
Solna	8,2	3
Uppsala	8,1	4
Lund	7,4	5
Umeå	7,3	6
Linköping	7,3	7
+1 ↑ Malmö	7,3	8
-1 ↓ Luleå	7,3	9
Nacka	7,3	10
Huddinge	7,2	11
Växjö	6,9	12
Karlstad	6,9	13
Borås	6,9	14
Helsingborg	6,8	15
+2 ↑ Järfälla	6,7	16
-1 ↓ Kungsbacka	6,7	17
-1 ↓ Örebro	6,7	18
Västerås	6,6	19
+2 ↑ Jönköping	6,5	20
-1 ↓ Södertälje	6,5	21
+1 ↑ Gävle	6,5	22
+1 ↑ Norrköping	6,5	23
+1 ↑ Haninge	6,4	24
-4 ↓ Sundsvall	6,3	25
Halmstad	6,2	26
Botkyrka	6,2	27
Kristianstad	6,2	28
Eskilstuna	5,9	29

Newsec
Dun&Bradstreet

UMEÅ
KOMMUN

Prognos bostadsmarknad

Daniel Levisson

Statistiker

Bostadsmarknaden

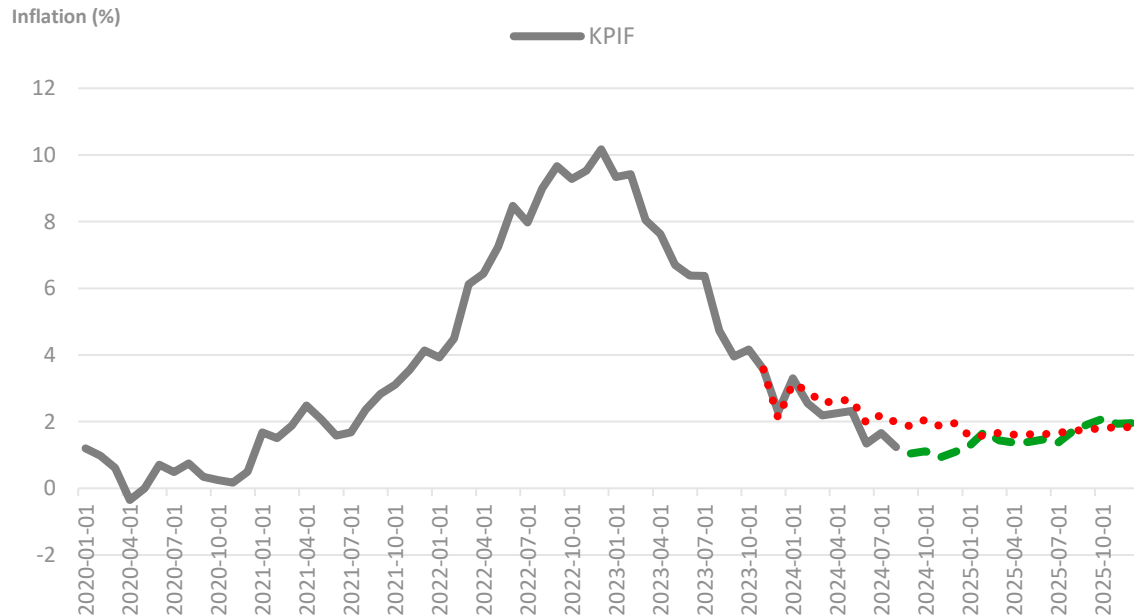
– 3 UNDERLIGGANDE FAKTORER

- Gynnsamma räntenivåer.
- God inkomstutveckling.
- En växande befolkning.

Bostadsmarknaden - FÖRUTSÄTTNINGARNA GÅR MOT DET BÄTTRE

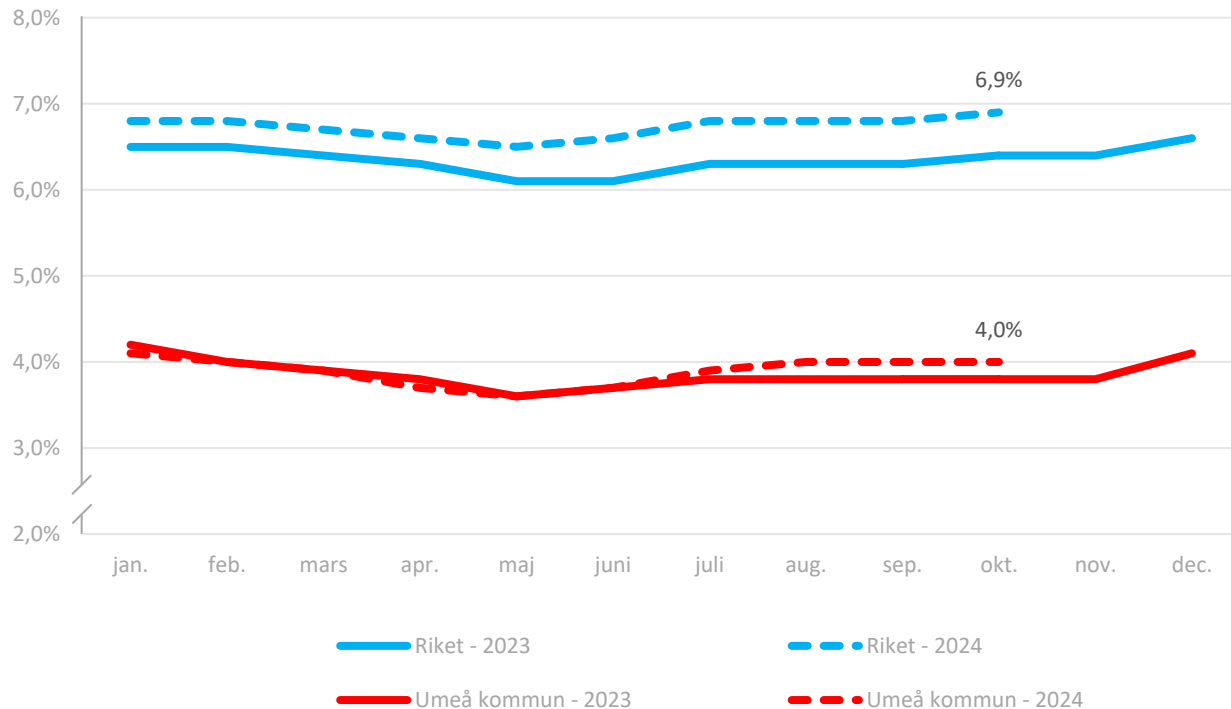
- Toppen för Riksbankens styrränta är bakom oss.
- Bolånekostnadernas toppnivå är bakom oss.
- Lägre reallöner men fortsatt låg arbetslöshet. Men fördröjning och förlorade år.

Bostadsmarknaden - FORTSATT LÅG ARBETSLÖSHET

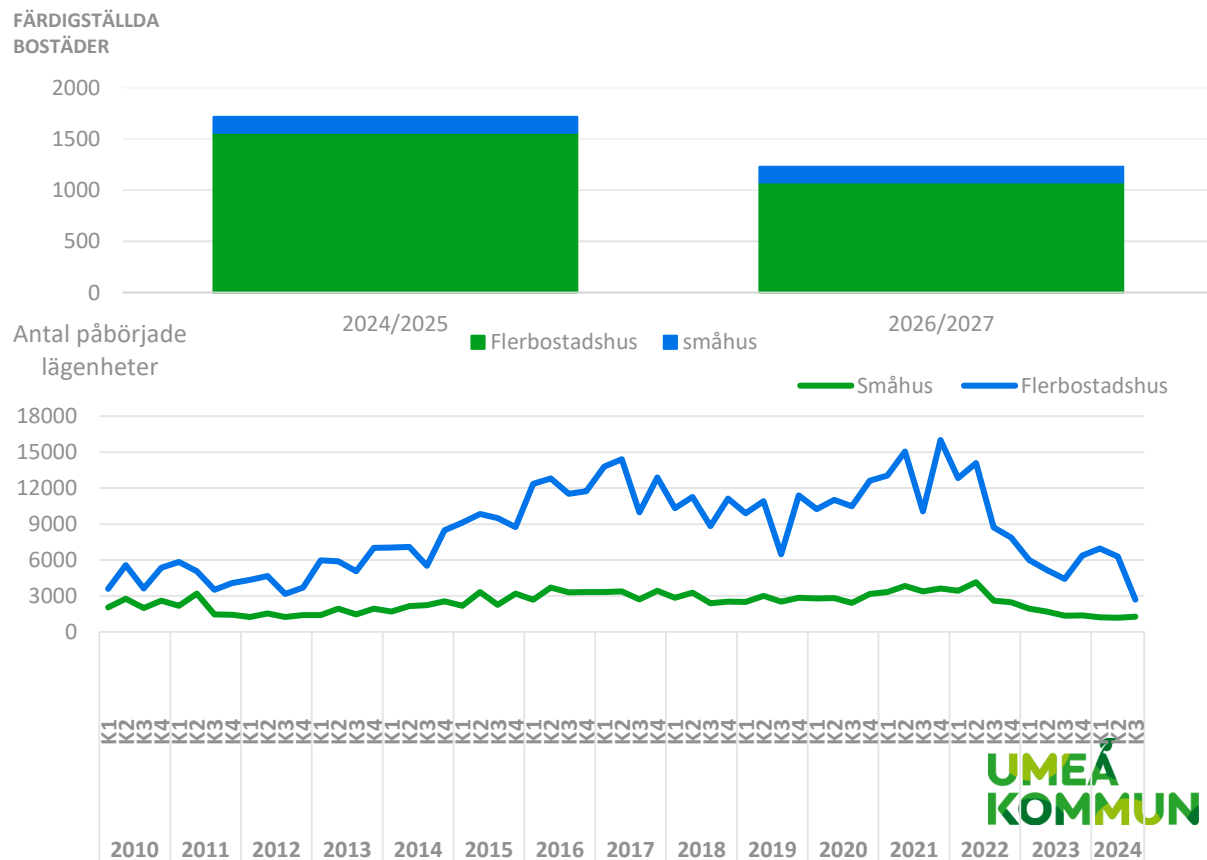
- Arbetslösheten i Umeå betydligt lägre än i riket.
- Umeå redovisar både ökad befolkning och minskad arbetslöshet under 2023 och 2024

Arbetslösa (%)

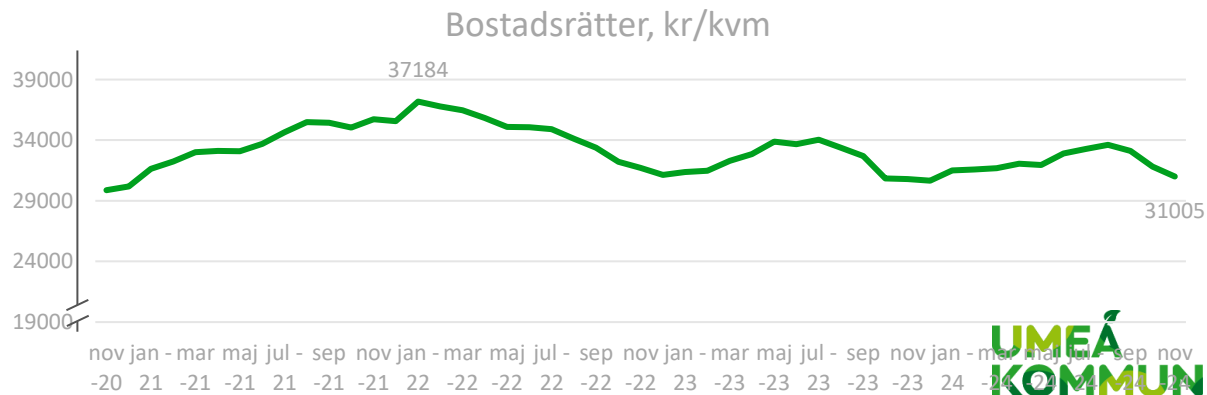
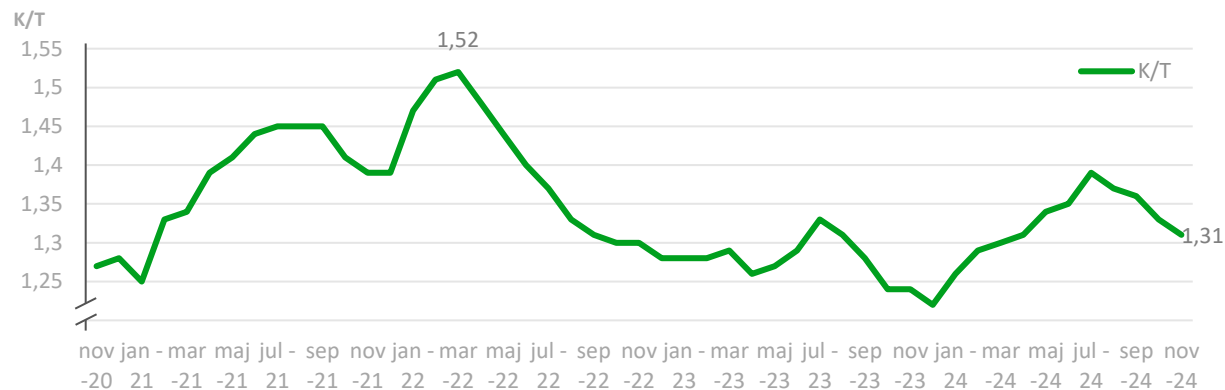
Bostadsmarknaden - MEN DET BYGGS FORTSATT BOSTÄDER I UMEÅ

- 2024 summeras bostadsbyggandet till 800-1 000 nya bostäder.
- 2025 förväntas bostadsbyggandet ligga på cirka 750 bostäder.
- Mycket är på gång **men när** kommer det att påbörjas?
- I riket har antalet påbörjade bostäder halverats under 2023 och 2024

Bostadsmarknaden – BOSTADSPRISERNA HAR TAPPAT TVÅ ÅRS UPPGÅNGAR

- Villapriserna har varit stabila under 2024.
- Antalet sålda villor senaste 12 månaderna är fler än föregående år.
- Bostadsrättspriserna tillbaka på 2020 års priser
- Prisnedgången på villor och bostadsrätter har eliminerat hela prisuppgången från 2021.

Bostadsmarknaden – SAMMANFATTNING

Förutsättningarna har kraftigt förbättrats under det senaste året

Boräntornas topp är bakom oss för den här gången

Umeå visar upp styrka med ökad befolkning och låg arbetslöshet

Färdigställda bostäder faller under 2026 och 2027 till bara drygt 1 200 nya bostäder

Rekordlåga värden på påbörjade bostäder i riket

Mycket är i ”pipeline”, men när kommer det att påbörjas?

Prisnedgången för småhus har avstannat medan bostadsrätterna fortsatt krypa nedåt

Gott om antagna planer och bostadsprojekt när förutsättningarna blir bättre

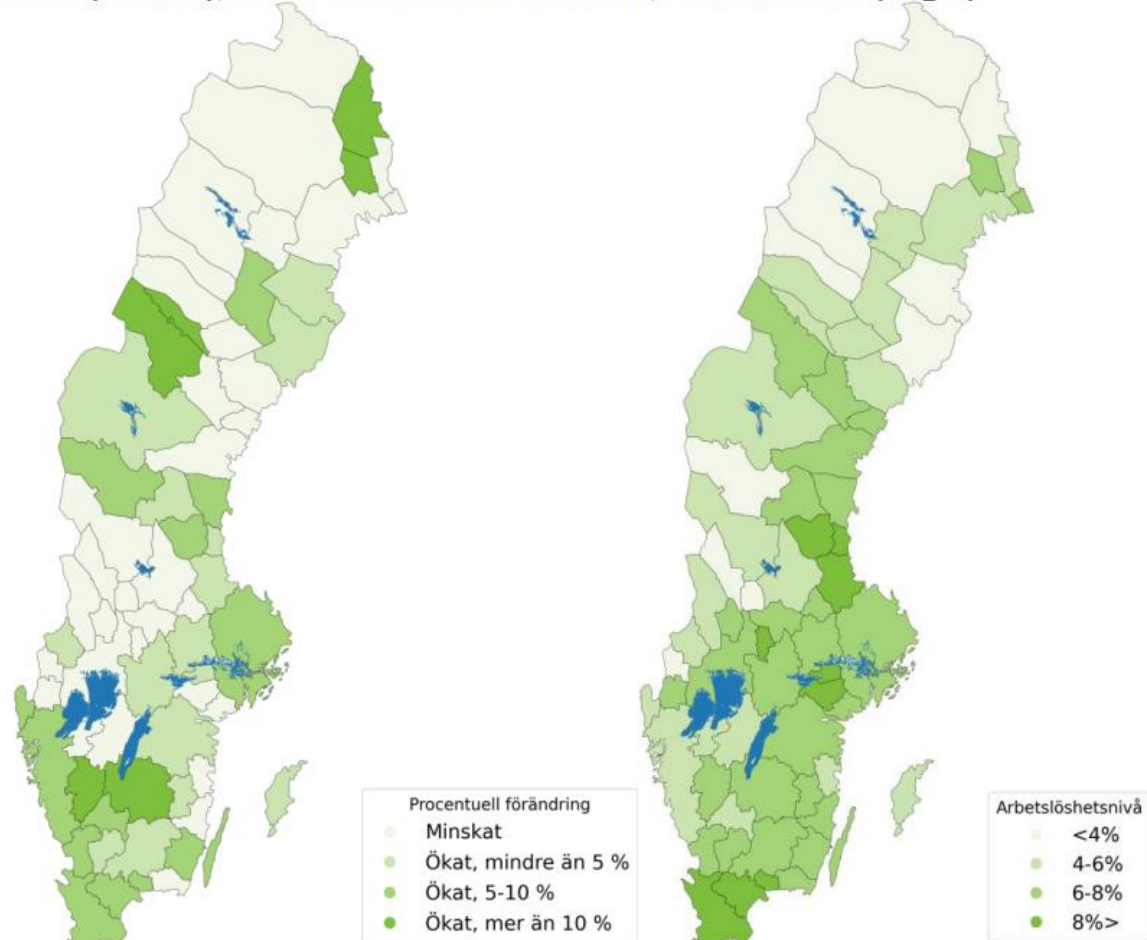
Prognos arbetsmarknads- konjunktur

Karin Ahnqvist

HR-direktör

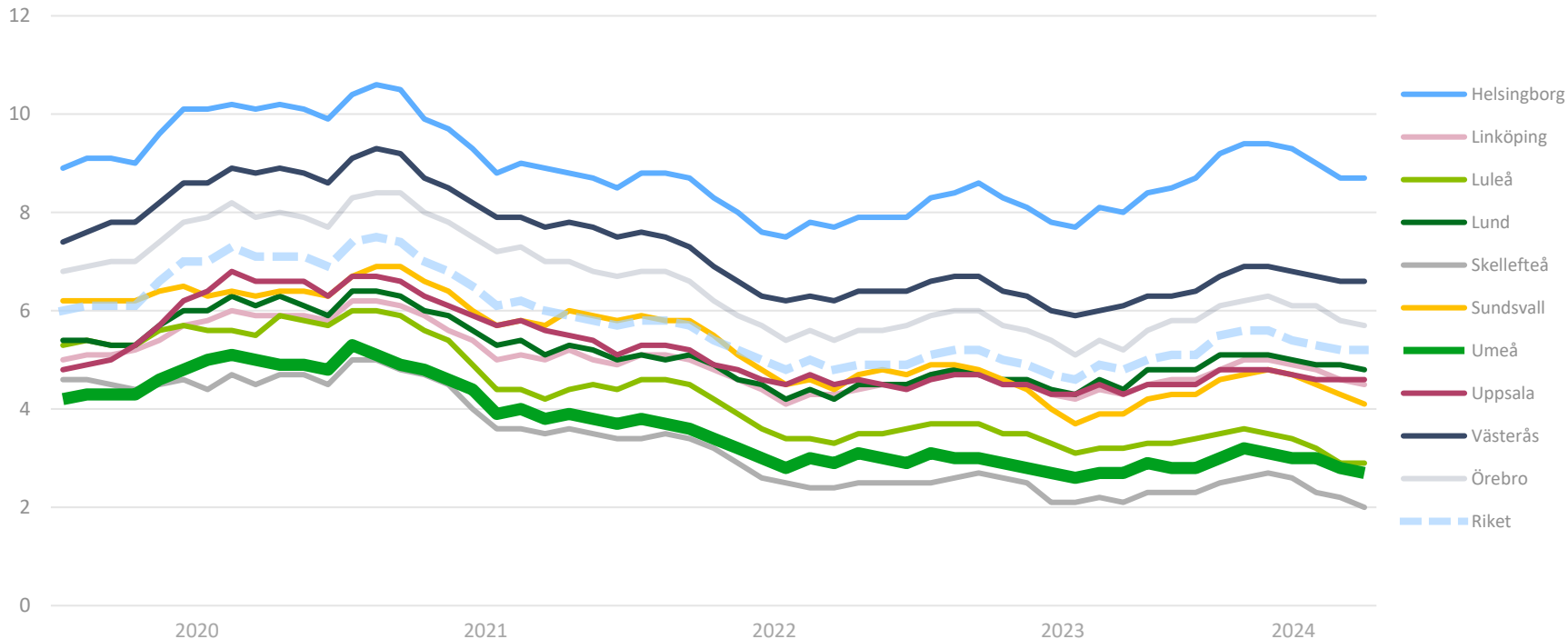

Förändring antal inskrivna arbetslösa, LA-regioner, kvartal 1 2023 – kvartal 1 2024 (vänster), och relativ arbetslöshetsnivå, kvartal 1 2024 (höger)

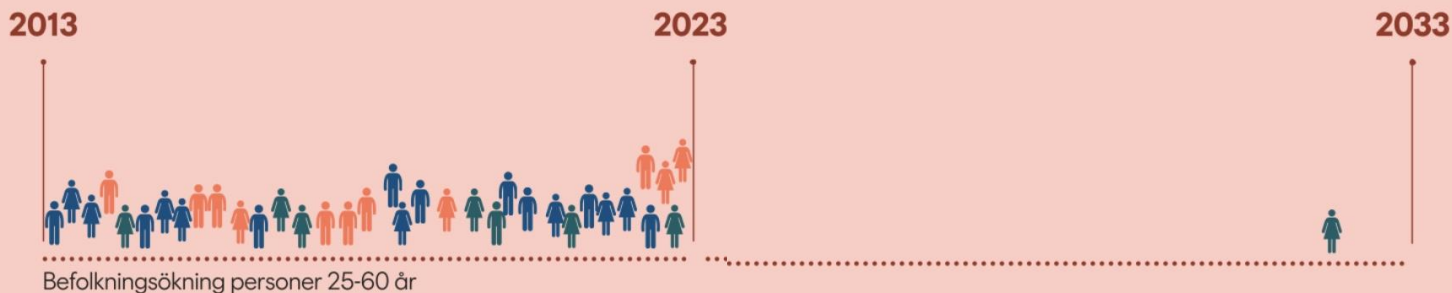
Källa: Arbetsförmedlingen, SCB (BAS)

Utvecklingen av arbetslösheten i Umeå

**Mellan 2013 och 2023
ökade befolkningen i
arbetsför ålder
med 433 000.**

**Mellan 2023 och 2033
kommer den bara öka
med 13 000.**

Sammanfattning arbetsmarknads- konjunktur

Högt arbetskraftsdeltagande och låg arbetslöshet är systemmässigt positivt.

Den mellanregionala rörligheten av arbetskraft är fortsatt låg- studenterna är vår potential

Befolknings och kompetensförsörjningsfrågorna måste adresseras tillsammans

Konkurrens om arbetskraft och befolkning är stor i Sverige, Europa och världen

Konjunkturen förväntas vända 2025 och då tar arbetskraftsbehovet ytterligare fart i Umeåregionen också

A man wearing a grey cap, glasses, and a plaid shirt is seated at a wooden table in a meeting. He is gesturing with his hands while looking towards a laptop. The table is cluttered with several laptops, some of which are open and displaying content. In the background, other people are partially visible, suggesting a collaborative work environment.

Kompetensbrist i Umeåregionen?

Få grepp om behov och utbud

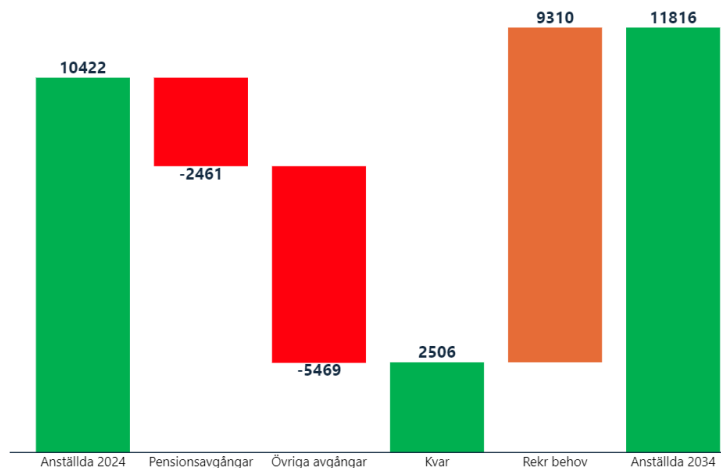
Gör planen

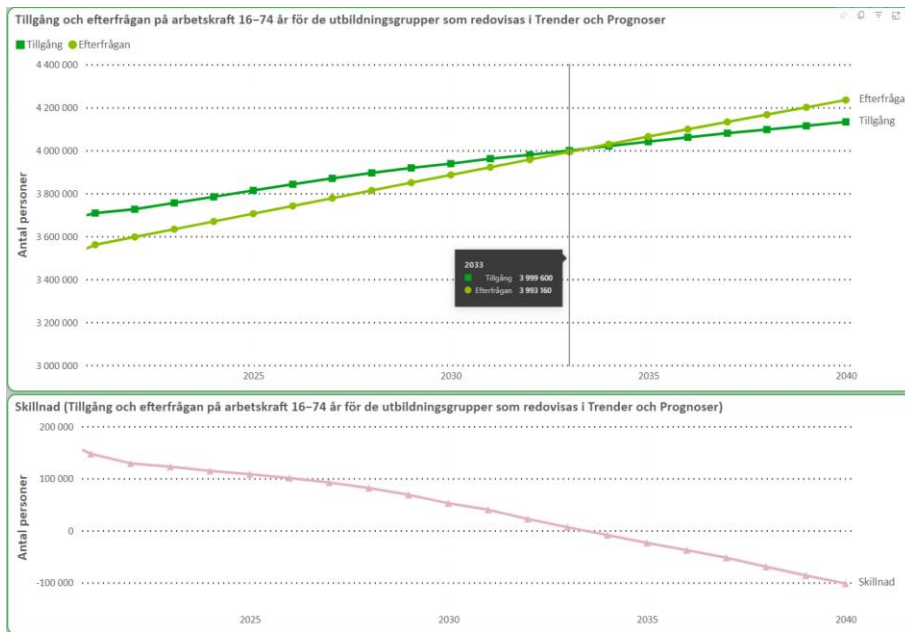
Prognosverktyget – behov och tillgång

Prognos över kompetensbehov 2024-2034

Anställda 2024	Pensionsavgångar	Övriga avgångar	Kvar	Rekr behov	Anställda 2034	Volymförändring	Faktor
10 436	-2 461	-5 469	2 506	9 310	11 816	1 380	1,13

Umeå kommuns prognos över kompetensbehov 2024-2034

SCBs prognos över tillgång/efterfrågan på arbetskraft på nationell nivå 2020-2034 (gymnasial och eftergymnasial utbildningsnivå)

A woman with long brown hair, wearing a dark grey work jacket, is seated in the operator's seat of a blue forklift. She is looking forward and slightly to the right. The background is a blurred warehouse setting with stacks of cardboard boxes on pallets. The text is overlaid on the image in white, bold, sans-serif font.

Behålla är det nya rekrytera
På arbetsplatsen, i yrket, i Umeå kommun
I arbetslivet
I Umeå

Nationellt fokus på behålla

Friskfaktorer, heltid och arbeta längre, arbeta med tidig omställning.

HR och chefer (och förtroendevalda)

- Nio strategier

Förtroendevalda (och HR och chefer)

- Kraftsamling för välfärdens kompetensförsörjning

Löneprognos i osäkert läge

Prognos ekonomiska förutsättningar

Lena Höök Gustafsson, Ekonomidirektör

Urban Blomdal, Budgetchef

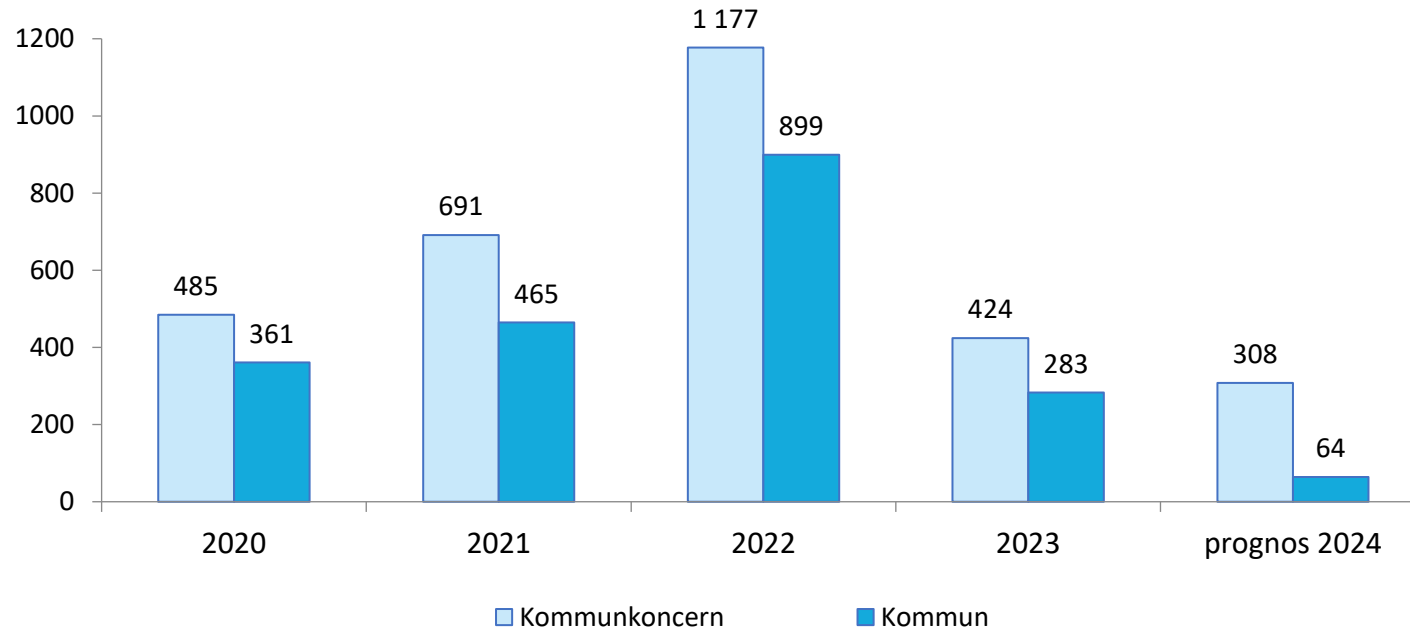

Nuläge

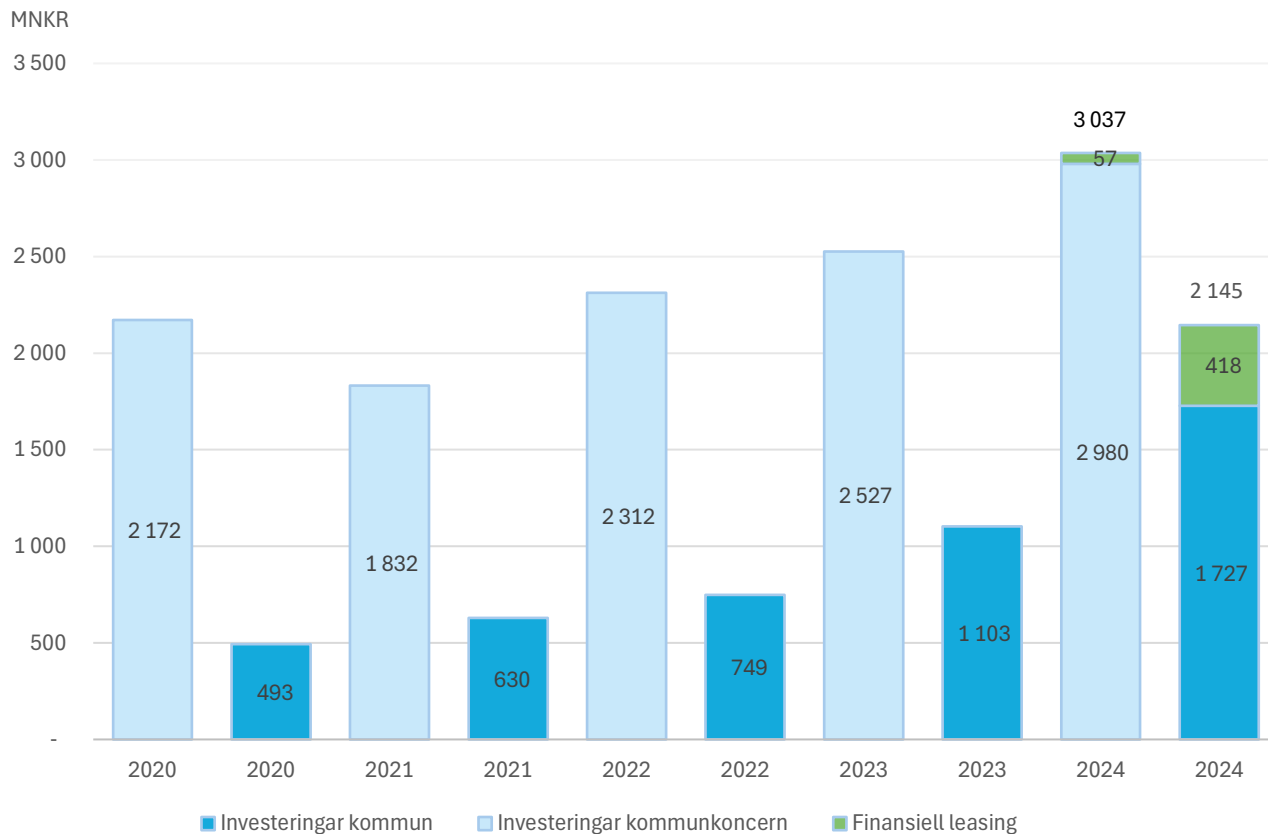
Varit extraordinära år som påverkat både resultat och investeringsnivåer i kommunen.

Resultatutveckling 2020–2024

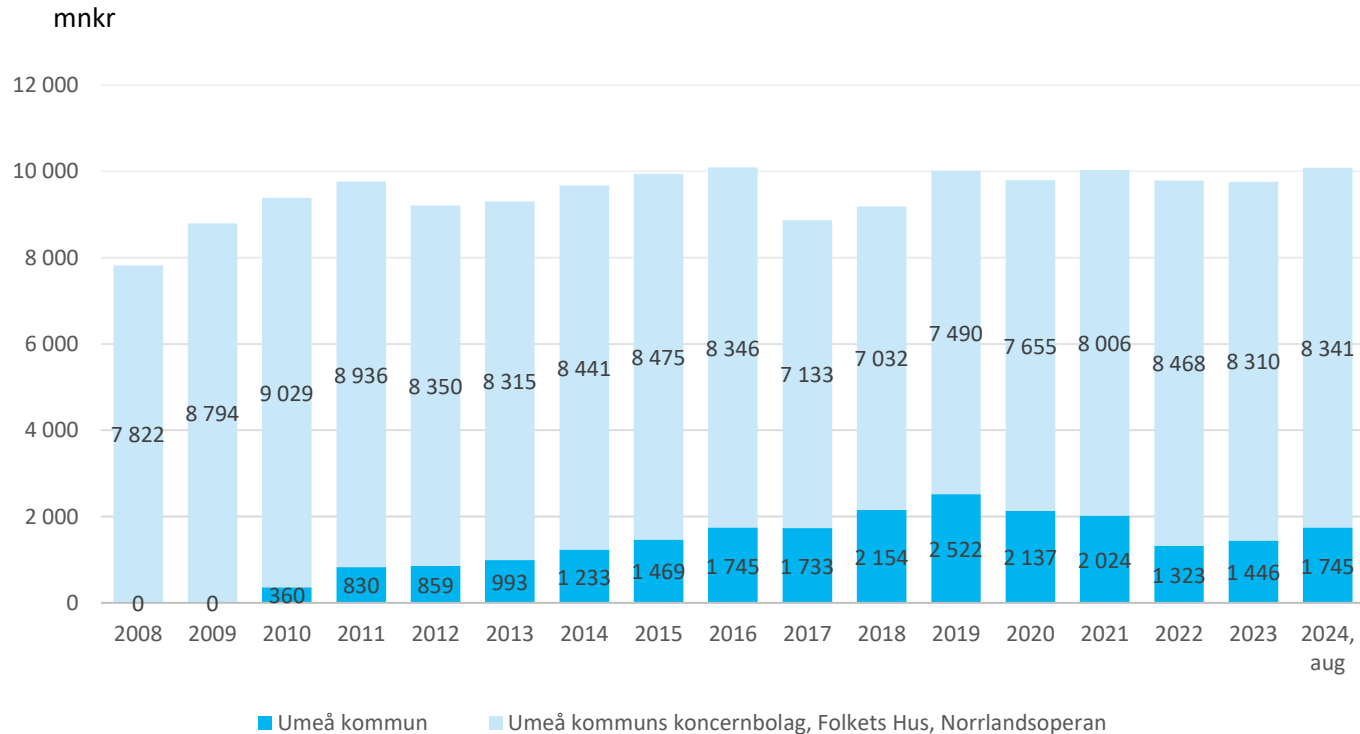
mnr

Investeringar 2020-2024

Skuldtutveckling - kommunkoncern

Nuläge bolagen

Senaste åren har varit stabila

- Liten dipp 2023
- Bibehållna investeringsvolymer
- Bibehållen finansiell ställning
 - Svagt ökad låneskuld
 - Bibehållen soliditet

Prognosen 2024

- Resultatet tillbaka på "normal" nivå
- Investeringar fortsätter enligt plan

Nuläge kommunen

Senaste åren har varit extraordinära

- Höga resultat
- Låga investeringsvolymer
- Stärkt finansiell ställning
 - Minskad låneskuld
 - Förbättrad soliditet

Prognosen för 2024

- Uppnår inte resultatmålet
- Ökad investeringsvolym/-takt, prognosen är historiskt hög.

Framtid

Stabilisering av inflation.

Förbättrad konjunktur.

Behov av långsiktighet och omställning/anpassning.

Global utveckling

- Perioden av hög inflation tycks vara över.
- Sänkta centralbanksräntor.
- Geopolitiska risker.

Stor osäkerhet kring global tillväxt.

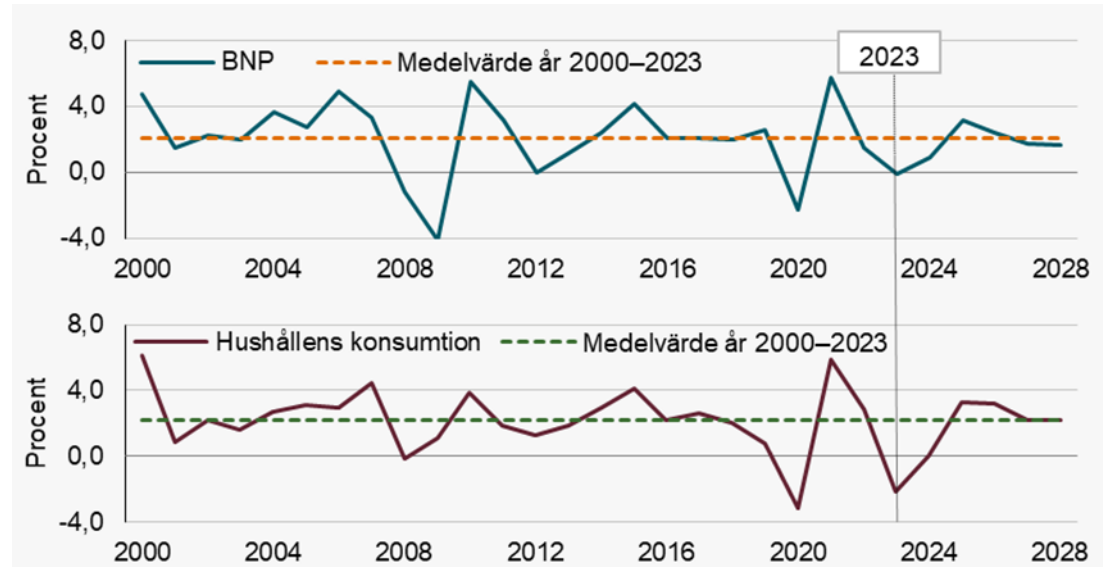

Nationell konjunkturutveckling

- BNP-tillväxten beräknas öka mer än 2 % 2025. Även 2026 antas BNP öka snabbare än trend.
- Hushållens konsumtion den främsta drivkraften när svensk BNP-tillväxt lyfter.
- Det förväntas bli en låg och övergående tillväxttopp 2025-2026.

Tillväxten i BNP och hushållens konsumtion samt deras respektive historiska medelvärde

Procentuell utveckling

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Inflationsutveckling

Inflationen har sjunkit kraftigt och beräknas vara i linje med inflationsmålet 2% (KPIF) kommande år.

Priser, löner och räntor

Procentuell förändring och årsmedelvärde, om inget annat anges

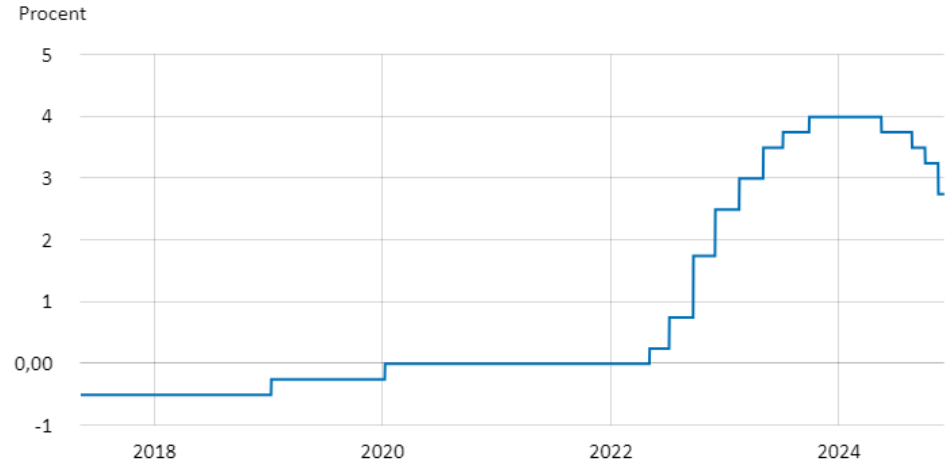
	Utfall	Prognos			Kalkyl	
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
KPIF-inflation	6,0	1,8	1,7	1,9	2,0	2,0
KPI-inflation	8,5	2,8	0,6	1,6	2,2	2,2
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	3,8	4,1	3,5	3,5	3,4	3,4
10-årsränta, procent	2,5	2,2	2,0	2,1	2,4	2,6
Styrränta, vid årets slut, procent	4,00	2,75	2,00	2,00	2,15	2,30

Källor: Statistiska centralbyrån, Riksbanken och Sveriges Kommuner och Regioner.

Ränteutveckling

- Riksbanken har under året gradvis sänkt styrräntan i takt med att inflationen har sjunkit och konjunktoren förblivit svag.
- Inflationstrycket bedöms nu vara förenligt med en inflation i linje med målet, men inflationsutsikterna är osäkra.
- Om inflationsutsikterna står sig kan räntan sänkas även i december och under första halvåret 2025.

Styrräntan de senaste 10 åren

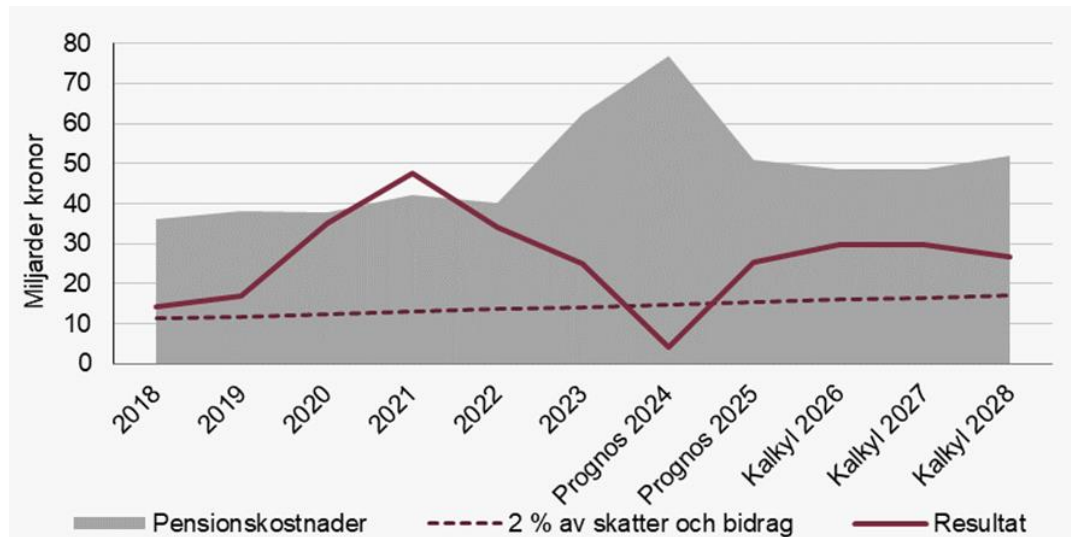

Källa: Riksbanken

Pensionskostnadernas utveckling

- Pensionskostnaderna väntas sjunka väsentligt 2025 och ytterligare något till 2026 till följd av antagandet om sänkt inflation. Åren därefter bedöms utvecklingen av pensionskostnaderna stabiliseras.
- Nytt tjänstepensionsavtal från 2023 påverkar kostnadsnivån.

Kommunernas pensionskostnader och resultat

Källa: Sveriges kommuner och regioner

Senaste skatteunderlagsprognoserna

Tabell 4. De senaste skatteunderlagsprognoserna

Procentuell förändring, ackumulerat är jämfört med 2022

Prognoser	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SKR, aktuell	5,8	4,9	3,7	4,3	4,6	4,3
SKR, föregående	5,8	4,9	3,5	4,8	4,1	4,2
Regeringen, september*	5,8	5,0	3,1	4,5	5,0	5,1
ESV, september	5,8	4,8	3,8	4,4	4,2	4,6
Akkumulerat						
SKR, aktuell	0,0	4,9	8,9	13,5	18,7	23,9
SKR, föregående	0,0	4,9	8,6	13,7	18,4	23,3
Regeringen, september*	0,0	5,0	8,3	13,1	18,8	24,8
ESV, september	0,0	4,8	8,8	13,6	18,3	23,7

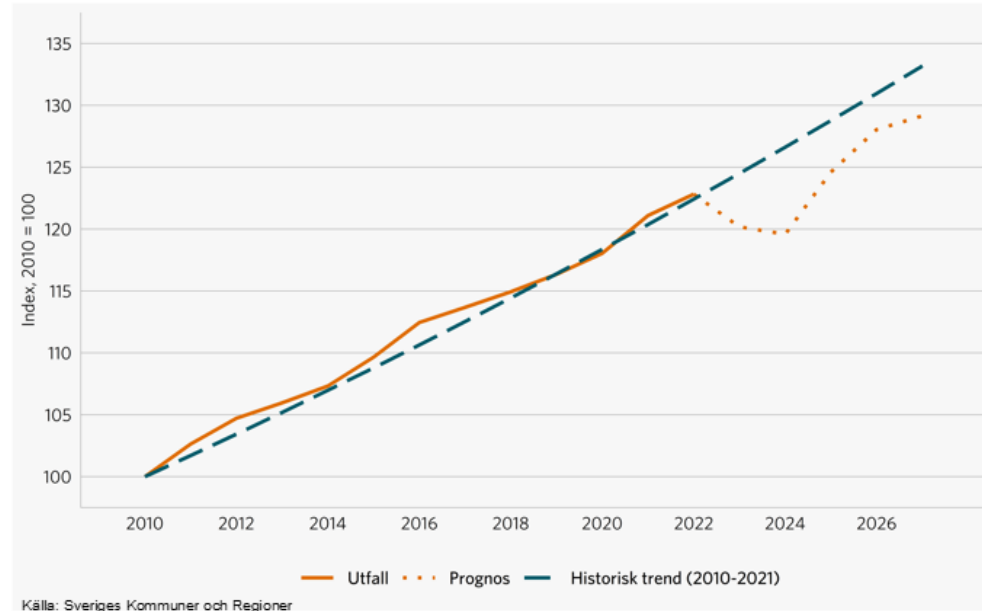
* Regeringens siffror visar prognosen från budgetproposition för 2025. Uppräkningsfaktorerna för 2024 och 2025 fastställdes i september 2024 i förordning 2024:669. För 2024 är faktorn 3,1 procent och 2025 är den 4,5 procent.

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen och SKR.

Nominella värden

Reala skatteunderlagets utveckling

- Den höga inflationen har medfört att det reala skatteunderlaget dvs skatteintäkternas köpkraft urholkats under 2023 och 2024.
- Kommunsektorns köpkraft beräknas öka kommande år. Speciellt stark blir uppgången i reala termer 2025

Långsiktighet och omställning

- Kompetensförsörjning/
arbetskraftsbrist
- Demografiska förutsättningar
- Klimatåtgärder/anpassningar
- Civil beredskap
- Datadriven kommun

Ekonomiska förutsättningar

Hur påverkas kommunkoncernen av dessa omvärldsfaktorer?

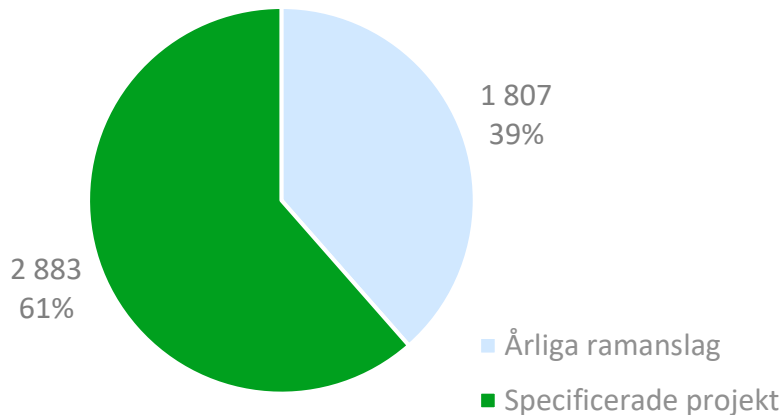
Ekonomiska förutsättningar för kommunen

	Budget 2024	Budget 2025	Plan.dir. 1 2026
Skatter, generella bidrag och utjämning	7,3%	4,7%	5,2%
Prisindex för kommunal verksamhet (SKR)	4,6%	0,0%	3,0%
Prisindex för kommunal verksamhet exkl PO-effekt (SKR)	3,1%	3,2%	3,2%
Försörjningskvot	65,5	65,2	64,8

Förslag till investeringar 2026-2029 - kommunen

Fördelning mellan specificerade projekt (dvs nybyggnad, ombyggnad, utbyggnad) och projekt med årliga ramanslag (reinvesteringar)

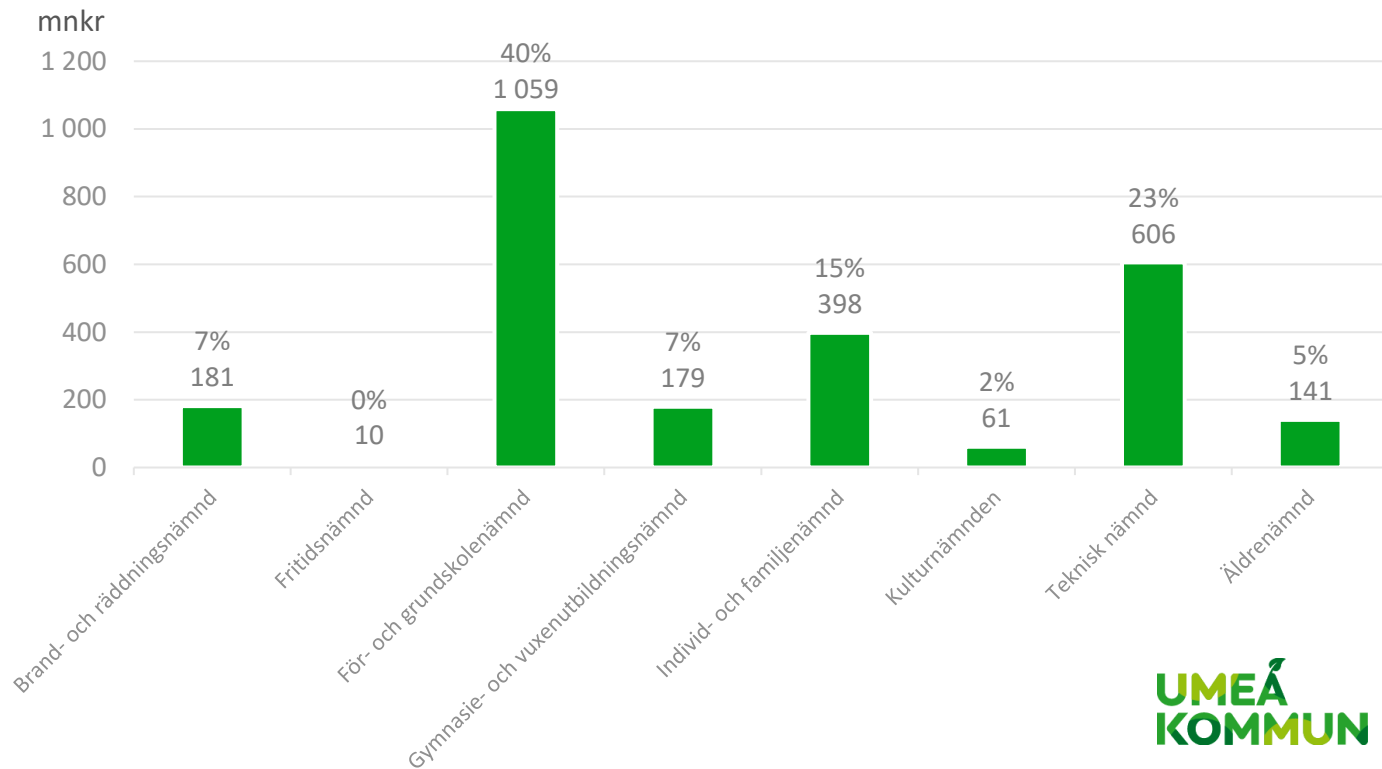
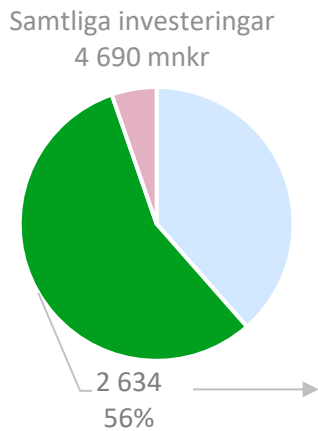
Samtliga investeringar 4 690 mnkr

- Fortsatt höga investeringsnivåer
- Oförändrad fördelning mellan reinvesteringar och ny-/ombyggnad
- Behov av investeringar inom nya områden?
 - Civil beredskap
 - Klimat
 - Säkerhet
 - mm

Förslag till investeringar 2026-2029 - kommunen

Specificerade projekt (dvs nybyggnad, ombyggnad, utbyggnad) inom "fastigheter, gator, vägar och parker"

Förutsättningar och konsekvenser för kommunen

- Skatteunderlaget ökar nominellt i paritet med historiskt genomsnitt under planeringsperioden
- Prisnivån stabiliseras, real återhämtning
- Ökande investeringsutgifter
- Finansnettot påverkas av högre räntenivå och ökande investeringsutgifter
- Risk för försämrade finansiell ställning

Behov av långsiktighet och omställning

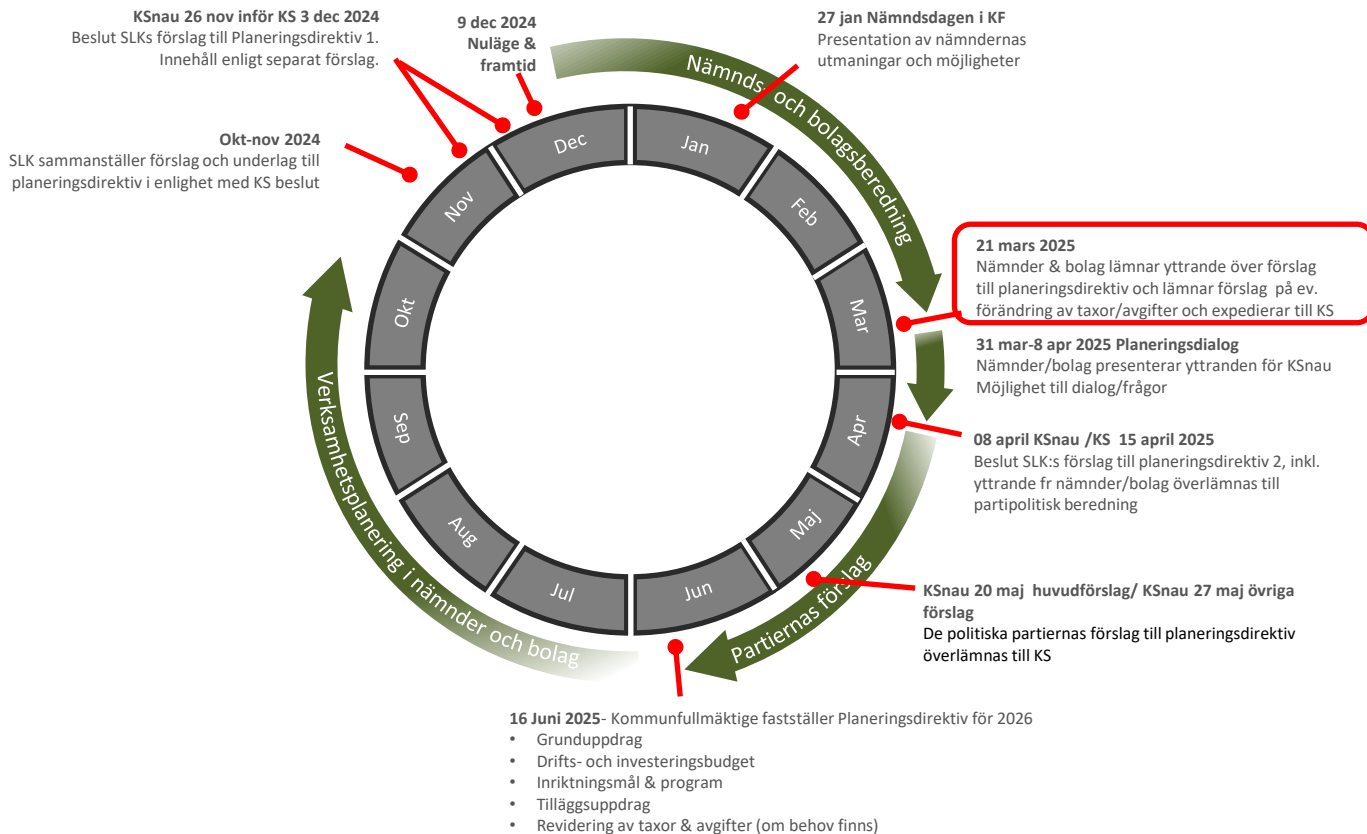
Förutsättningar och konsekvenser för bolagen

- Konjunkturförändringar har begränsad påverkan
- Senaste årens höga inflation kommer medföra högre kostnader för anläggningsinvesteringarna
 - avskrivningar
 - räntekostnader
- Risk för negativ resultatpåverkan åren framåt

Planeringsprocess inför 2026

Vad händer nu?

Frågor & reflektioner?

Bildspelet publiceras på umea.se/planering under veckan

Frågor under mötet

1. Finns det någon ny lagstiftning som i större omfattning påverkar kommunens verksamheter?

Svar:

Det finns. Beror till viss del hur man definierar "större omfattning. Lagstiftning som påverkar planeringsförutsättningar är något som nämnderna lyfter i sina yttranden. Nämndernas yttranden sammanställs efter att de lämnats in i mars och utgör ett underlag till planeringsdirektiv 2.

2. Vad mer kan kommunen göra för att stimulera ökad bostadsproduktion?

Svar:

Det självklara är att ha byggrätter på lager och att de ligger i "rätt" lägen där byggarna kan få ihop sina kalkyler – och där behöver vi vara medvetna om att förutsättningarna ändrats rejält senaste åren. Men jag vill också slå ett slag för att vi ska fortsätta prioritera olika typer av mötesplatser/arenor/samverkanstillfällen. Vi märker nämligen att de skapar förståelse, kunskapsutbyten och ibland faktiska fastighetsaffärer. Det är ett smörjmedel som jag tror blir viktigare i kärva tider.

Frågor under mötet

3. Angående det väloljade maskineriet avseende företagsetableringar nämndes brist på mark och brist på el. Min bild är att personalbristen är ett växande bekymmer för företag, för alla, men i synnerhet i vissa branscher och vissa kompetenser.

1: Stämmer min bild?

2: Om ja, på vilket sätt är detta en faktor i diskussioner med potentiella etableringar?

Svar:

1. Stämmer men rör sig olika över tid och branscher. Dock är tillgången till kompetens Umeås största konkurrensfördel i konkurrens om etableringar och gällande företags förutsättningar för tillväxt. Den långa obrutna tillväxten och jämförelsevis goda tillgången till kompetens inom alla sektorer gör att företag väljer Umeå. Men vi ser en brist inom vissa sektorer, inte extremt påtaglig ännu, men jämfört med Sverige och framförallt övriga Norra Sverige ser Umeås förutsättningar för att kompetensförsörja helt annorlunda ut.

2. Det är alltid tillväxten, Umeås goda livsmiljöer och tillgången till kompetens som vi lyfter fram först. Många gånger gör vi det tillsammans med Universitetet och övriga utbildningsgivare (Skolan)

Frågor under mötet

4. I demografipresentationen står det att försörjningsbördan ändras från 77 till 77.2, vad står dessa siffror för?

Svar:

Det är ett samhällsekonomisk mått för att beskriva hur det ekonomiska trycket på den sysselsatta befolkningen ser ut. Det avser hur många invånare i procent som befolkningen i sysselsatta åldrar ska försörja utöver sig själva. 77 betyder alltså att varje person i sysselsatt ålder genom skatter bidrar till att försörja 0,77 personer till i samhället. Detta gäller för Sverige som helhet. Umeå har lägre försörjningsbörda än riket där värdet ligger på 65,4 vilket således innebär att de sysselsatta förväntas försörja 0,654 personer i samhället.

Frågor under mötet

5. Med tanke på "behållarperspektivet" bland kommunens anställda - arbetas det med utveckling av arbetsorganisation på ett medvetet sätt, t.ex genom att försöka utveckla autonoma, självledande, självstyrande, självorganiserade (finns många "skolor") team? Finns någon dialog med de fackliga organisationerna om detta?

Svar:

Det finns en rad insatser i alla våra nämnders verksamhet i linje med behållarperspektivet. Under 2025 kommer samtliga nämnder att uppdatera sina kompetensförsörjningsplaner. I arbetet med dessa och andra planeringsprocesser såsom budget och verksamhetsplanering finns redan nu en löpande dialog mellan fackliga organisationer och nämndernas förvaltningar inom ramen för vår löpande samverkan.